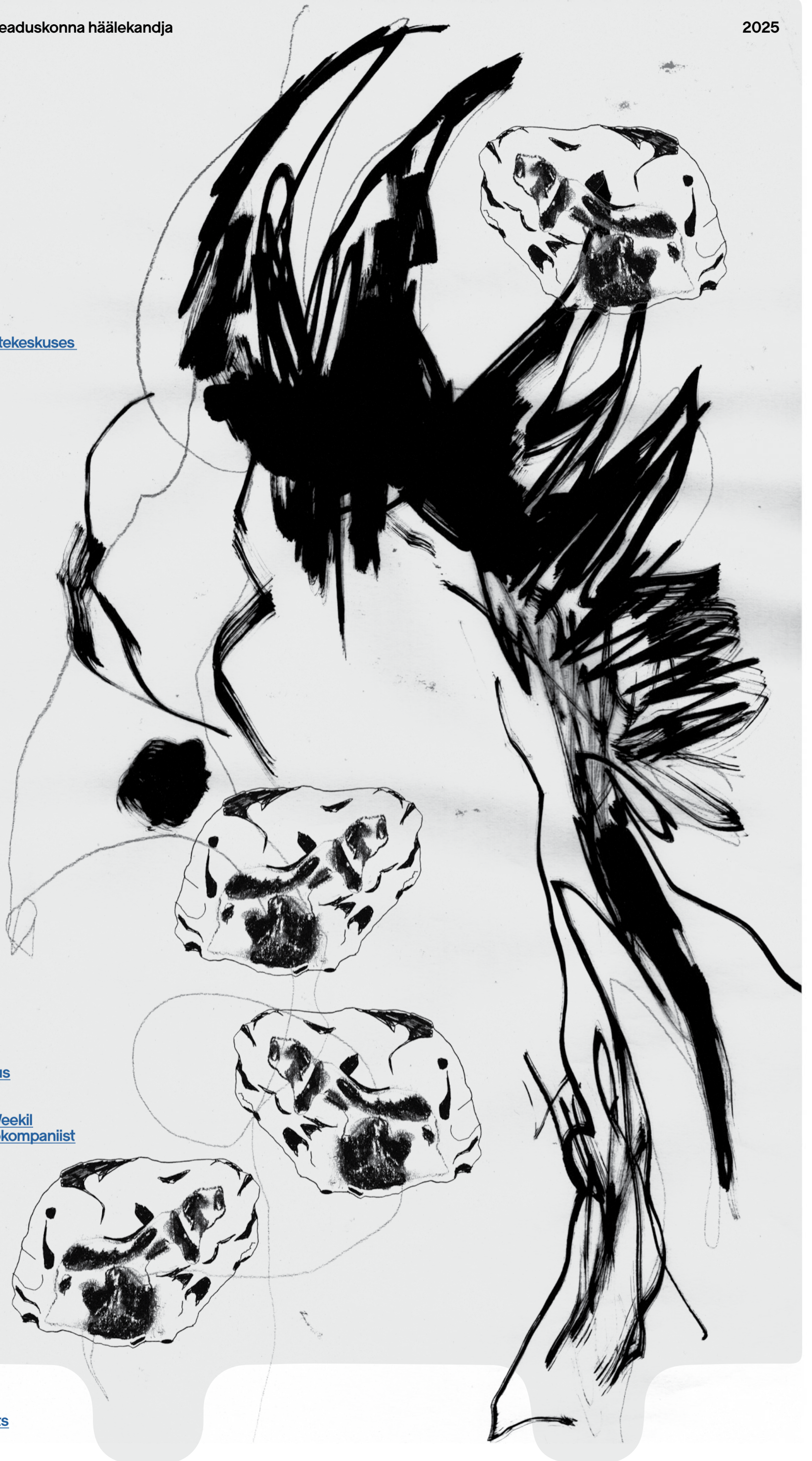

[Kuidas aeglustada aega?](#)
[ERKI moeshow](#)
[Portfoolio nõuanded](#)
[Riigieelarve disainimine](#)
[Kõitedisain kõrvalerialana](#)
[Tootedisaini tudengid Toila noortekeskuses](#)
[Eesti-vene slängikalender](#)
[Reblow' meetod](#)

deka

[Jan Teeveti ja Taavi Teeveti vestlus](#)
[Kristjan Lindsalu](#)
[Juulia Aleksandra Mikson](#)
[Laura Ustav Barcelona Design Weekil](#)
[Intervjuu tähedisaineritega Tüpokompaniist](#)
[Jüri Pootsmann](#)
[Anna Abrosimova](#)

Graafiline disain:
Markus Laanisto

Koostajad ja toimetajad:
Ruth-Helene Melioranski,
Piret Hirv, Ott Kagovere,
Björn Koop, Marion Laev,
Kelian Luisk, Anu Ojavee,
Piret Pupart, Stella Runnel,
Piret Valk, Maarja Valk-Falk

Keeletoimetaja:
Kristel Ress, Päevakera

Kaane illustatsioon:
Nelli Viisimaa

Kirjatüüp: Ladna
Trükikoda: Printall
Tiraaž: 1500

Väljaandja:
Eesti Kunstiakadeemia
disainiteaduskond
Põhja pst 7, 10412 Tallinn

Disainiteaduskond
IG: [ekadisain](#)
FB: [EKA disain](#)

Graafiline disain
IG: [ekagd](#), [ekagd_ma](#)
FB: [EKA graafiline disain](#)

Disain ja innovatsioon
IG: [eka_disain_ja_innovatsioon](#)
FB: [EKA Disain ja innovatsioon](#)

Mood
IG: [eka_moedisain](#)
FB: [EKA moedisain](#)

Aksessuaar
Insta: [eka_aksessuaar](#)
FB: [EKA Aksessuaari- ja
kõitedisain](#)

Tekstiil
IG: [eka_tekstiildisain](#)
FB: [EKA tekstiildisain](#)

Ehe ja sepis
IG: [ekajewelleryandblacksmithing](#)
FB: [EKA Jewellery and Black-
smithing / EKA ehe ja sepis](#)

Keraamika
IG: [eka_keraamika](#)
FB: [EKA keraamika](#)

Klaas
IG: [eka_klaas](#)
FB: [EKA klaas](#)

Tootedisain
IG: [ekatootedisain](#)
FB: [Eesti Kunstiakadeemia
Tootedisain](#)

Taidestudium / craft studies
IG: [eka_craftstudies](#)

Ringdisain
IG: [eka_ringdisain](#)

Sotsiaalne disain
IG: [eka_sotsiaalne_disain](#)

Service Design Strategies
and Innovation
IG: [sdsi.master](#)
FB: [SDSI](#)

Interaktsioonidisain
IG: [ixd.ma](#)
FB: [ixd.ma](#)

Disainer kui tuleviku kujundaja

Disainiteaduskonna dekaan
Ruth-Helene Melioranski

Disain on viis, kuidas mõtlema maailmast ning kuidas loome ja muudame seda. Eesti Kunstiakadeemia disainiteaduskond on koht, kus sünnivad ja saavad kuju julged ideed, kus katsetused viivad avastusteni. Nii saab disainist jõud, mis mõjutab ühiskonda, majandust ja kultuuri nii Eestis kui ka üle ilma.

EKA disainiharidus on midagi enam kui lihtsalt teadmiste ja oskuste kogum: see on mõtteviis, mis õpetab mõistma ja lahendama probleeme, nägema suurt pilti ja looma midagi, mis on nii tähenduslik kui ka kestlik.

Meie tudengid ja vilistlased on pälvitud tunnustust maailma tippkonkurssidel, toonud tööstusesse uuenduslikke lahendusi ning kujundanud igapäeva elu paremaks ja teadlikumaks. EKA õpikeskkond toetab katsetamist, erialaülest

koostööd ja disainiuringute tegemist, mis muudavad maailma.

See on EKA disainiteaduskonna ajalehe DEKA esimene number. Meie uue häälekandja eesmärk on inspireerida noori avastama disaineriks saamist kui võimalust omandada ühiskonnas ülimõjukas elukutse.

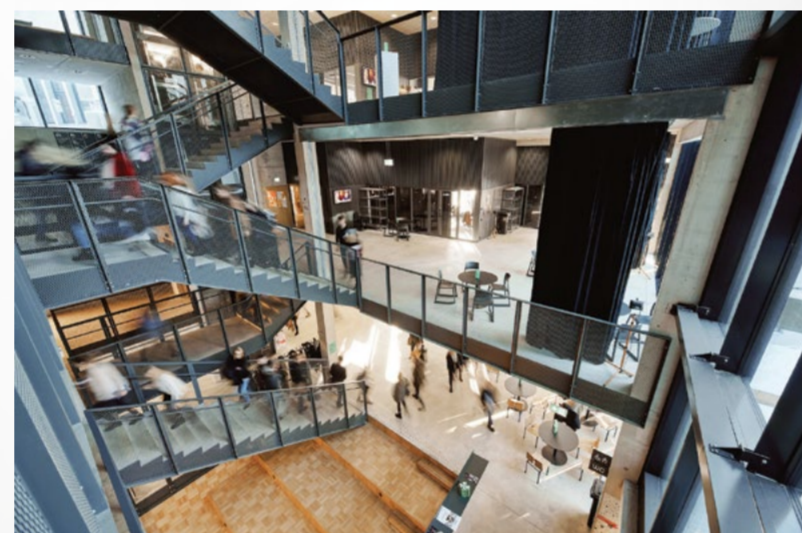
DEKAs toome teieni lugusid ja ideid sellest, millega tegelevad EKA disainitudengid, ning tutvustame oma õppijate saavutusi. Siin on koos lood, mis näitavad, kuidas disainerina saab juba noorelt panna aluse silmapaistvale rahvusvahelisele karjäärile või kuidas koguni õpingute ajal disainida näiteks Eesti riigieelarve loetavaks. DEKA nimegagi ei viita me mitte ainult disainile EKAs, vaid ka disaini mõjule: disain on tihti oma põhiühikust vähemalt kümme korda

suurem. Lisaks jagame hulgalt soovitusi selle kohta, kuidas end meile õppima tulekuks ette valmistada.

Disaini õppimine EKAs tähendab liitumist kogukonnaga, kus sind ümbritsevad inspireerivad juhendajad, kirglikud kaaslased ja praktilised koostöövõimalused ettevõtete ja institutsioonidega nii Eestis kui ka välismaal. See on koht, kus ideed saavad tiivad ja loovus kohtab vastutustundlikkust.

Kui tunned, et maailm vajab paremat disaini – paremat elukeskkonda, paremaid lahendusi, paremat tulevikku –, siis oled õiges kohas. EKA disainiõpe on sinu võimalus, et jätta oma jälg.

Tule ja kujunda tulevikku koos meiega!

Fotod: Tõnu Tunnel, Raul Mee, Pelle Kalmo

Uudista, avasta, külasta, vaata, kuula

✳️ [Disainimõtte podcast](#)
✳️ [Leida ajakiri](#)
✳️ [ETDMI loengusari "Millal on disain?"](#)
✳️ [Eesti Disainikeskus Youtube'is](#) (Disainijutud; Ringdisain; Kuidas?)

✳️ [EKA kirjastuse disainiraamatud](#)
✳️ Tööstuskunstist tootedisainini. Artikleid 1934–2018. EKA 2018
✳️ Artikleid graafilisest disainist. EKA 2011
✳️ Graafiline disain, ülevaatlük ajalugu, Richard Hollis. EKA 2007
✳️ Disain tegelikule maailmale: inimökoloogia ja sotsiaalne muutus, Victor Papanek, EKA 2023
✳️ Nägemise viisid, John Berger, EKA 2021
✳️ Vastutustundlik ese, Marjanne van Helvert, EKA 2022
✳️ Disain, kui kõik disainivad, Ezio Manzini, EKA 2019
✳️ Taidur, Richard Sennett, EKA 2021

✳️ [Podcast'id \(EN\)](#)
✳️ Purple Code
✳️ Behavioural Grooves Podcast
✳️ Scratching the Surface
✳️ Roman Mars. 99% Invisible
✳️ Grant Gibson. Material Matters

✳️ [Graafilise disaini eriala huvilistele](#)
✳️ [Walker Art Center. Insight Design Lectures](#)
✳️ [Suva Type Foundry](#)
✳️ [Fatype](#)
✳️ [Futurress](#)
✳️ [Dear Friend](#)

✳️ [Digitoote huvilistele](#)
✳️ [eyeondesign.aiga.org](#)
✳️ [alistapart.com](#)
✳️ [media.mit.edu](#)
✳️ [itsnicethat.com](#)

✳️ [Külasta](#)
✳️ [TASE Eesti Kunstiakadeemia lõputööde festival](#)
✳️ [EKA eelakadeemia ja kursused](#)
✳️ [ERKI Moeshow](#)
✳️ Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum
✳️ Kumu kunstimuseum
✳️ ARSI kunstilinnak
✳️ Hop galerii
✳️ Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum
✳️ KAI Kunstikeskus
✳️ Katariina Gildi avatud stuudiod ja galeriid
✳️ Fotografiska Tallinn
✳️ Adamson-Ericu muuseum
✳️ Okapi galerii
✳️ A-galerii
✳️ PoCo popkunsti muuseum
✳️ Disainiöö
✳️ Tallinn Art Week

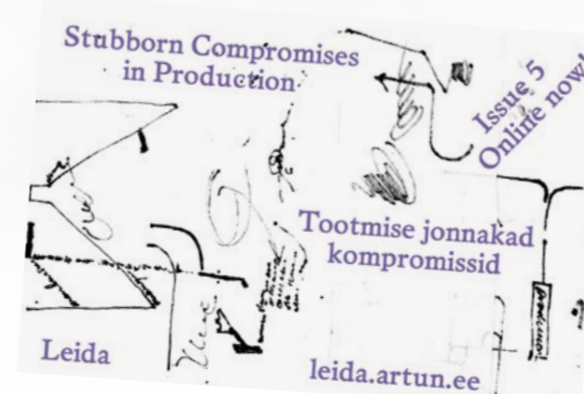
✳️ [Moe-, tekstiili ja aksessuaaridisaini huvilistele](#)
✳️ Jeppe Ugelvig: Fashion Work 1993-2019. 25 Years of Art in Fashion, DAMIANI 2020
✳️ The World Is On Fire But We're Still Buying Shoes, Alec Leach, 2022
✳️ Eesti moe 100 aastat, Anu Ojavee, Piret Pupart, Post Factum 2019

✳️ [Veebijakirju ja artikleid nüüdismoest](#)
✳️ [Vestoj Magazine](#)
✳️ [Igranary](#)
✳️ [Viscose Journal](#)

✳️ [Klaasi, keraamika, ehte ja sepi eriala huvilistele](#)
✳️ [Crafts Council](#)
✳️ [BeCraft](#)
✳️ [Ajakiri Art Aurea](#)
✳️ New Glass Review
✳️ [Klimt 02](#)
✳️ [Art Jewelry Forum](#)
✳️ Netflix "Blown Away"

Disain peab saama uuenduslikuks, tõeliselt loominguks disainiteaduseks tööriistaks, mis vastab inimeste tegelikele vajadustele. See peab olema rohkem uurimis põhinev ning ligetama Maa rüvetamise halvasti disainitud esemete ja rajatistega.
Disain tegelikule maailmale
Victor Papanek

LOENG 12. jaanuaril 2023 kell 18.00

Kuidas aeglustada aega?

Keraamika osakonna juhataja
Kaja Altvee

Eesti Kunstiakadeemia keraamika ja tootedisaini eriala tudengid võtsid 2024. aasta sügissemestril oma ühisaines fookusse aeglase disaini. Õppejõudude Kaja Altvee, Karin Kalmani ja Björn Koopi juhendamisel kavandasid ja teostasid nad valutehnikas portselan komplekti, mille kolmest esemest oli vähemalt üks võimalik toota Eesti ainsas portselanitehases Eepo.

Eesti keeles on sõnadel aeglus ja aeg sama tüvi. Võiks arvata, et ehk kulgeb meie aeg siis rahuliku sammuga, aga tegelikkus on teistsugune: aega tundub jäävat pidevalt vähemaks. Selle vastu ei aita ka asjaolu, et leiutame endale üha uusi abivahendeid, mis peaksid jätma meile rohkem kõrgelt hinnatud vaba aega. Mis selles õieti halba on? Kiiresti elades peaksime rohkem jõudma, rohkem kogemusi omakorda on ju hea. Paraku kaasneb kiirustamisega pinnapealsus: tegeled ühe asjaga, kuid mõte on juba järgmise ja ülejäämise juures. Hiljem ei leia me tempokale nädalale tagasi vaadates äkki midagi meenutamisväärsset.

Aeglane eluviis hakkas meie eludest märkamatu kaduma hulk aega enne seda, kui algas digitaliseerimine, ent tõdemus, et kiirustamisele tuleks piirid panna, jõudis päralt palju hiljem. Aeglase eluviisi (ja aegluse liikumise) üheks esimeseks propageerijaks tänapäeval võib pidada Itaalia sotsiaalteadlast, (aja)kirjanikku ja aktivisti Carlo Petrinit, kes 1986. aastal juhtis protestikampaaniat McDonald'si restorani avamise vastu Rooma ajaloolises südames.

Petrini aktsioonist sai alguse siiani populaarne aeglase toidu liikumine, mis populariseerib kohalikku toorainet ja toidukultuuri ning jätkusuutlikku taime- ja loomakasvatust, vastandudes selgelt kiirtoidule. Sellega oli lumepall veerema lükatud ning peagi jõudis aeglase, säästva ja kõigiga arvestava toimimise mõte ka teistesse eluvaldkondadesse.

Tööprotsess. Foto: Kaja Altvee

Aeglase disaini mõiste seletasid esimestena kõige täpsemalt lahti disainiurija ja kuraator Carolyn F. Strauss ning disainer ja disainimõttestaja Alastair Fuad-Luke, kes sõnastasid 2006. aastal kuus aeglase disaini põhimõtet. Mis siis on aeglane disain? Sisuliselt tähistatakse selle sõnapaariga vastutustundlikult ja ressursisäästlikult valmistatud toodet, mille valmistamine võiks pakkuda selle tegijale sama palju rõõmu ja naudingut nagu tarbijale selle kasutamine ning mis vastandub üha kiirenevale ületootmisele ja -tarbimisele.

Tootedisaini ja keraamikaosakonna tudengitele pakkus EKA ühisaine kogemust juba 2022. aastal, kui nad mõtestasid selle käigus ümber nõukogudeaegse lambitootja Estoplast pärandit (juhendasid Triin Jerlei, Karin Kalman, Maria Pukk ja Heikki Zoova). Seekord langes kahe eriala õppijatele sobivat ühisteemat ja koostöö partnerit otsides meie valik portselanitehase Eepo kasuks. Meil oli koostööst selle ettevõttega hea

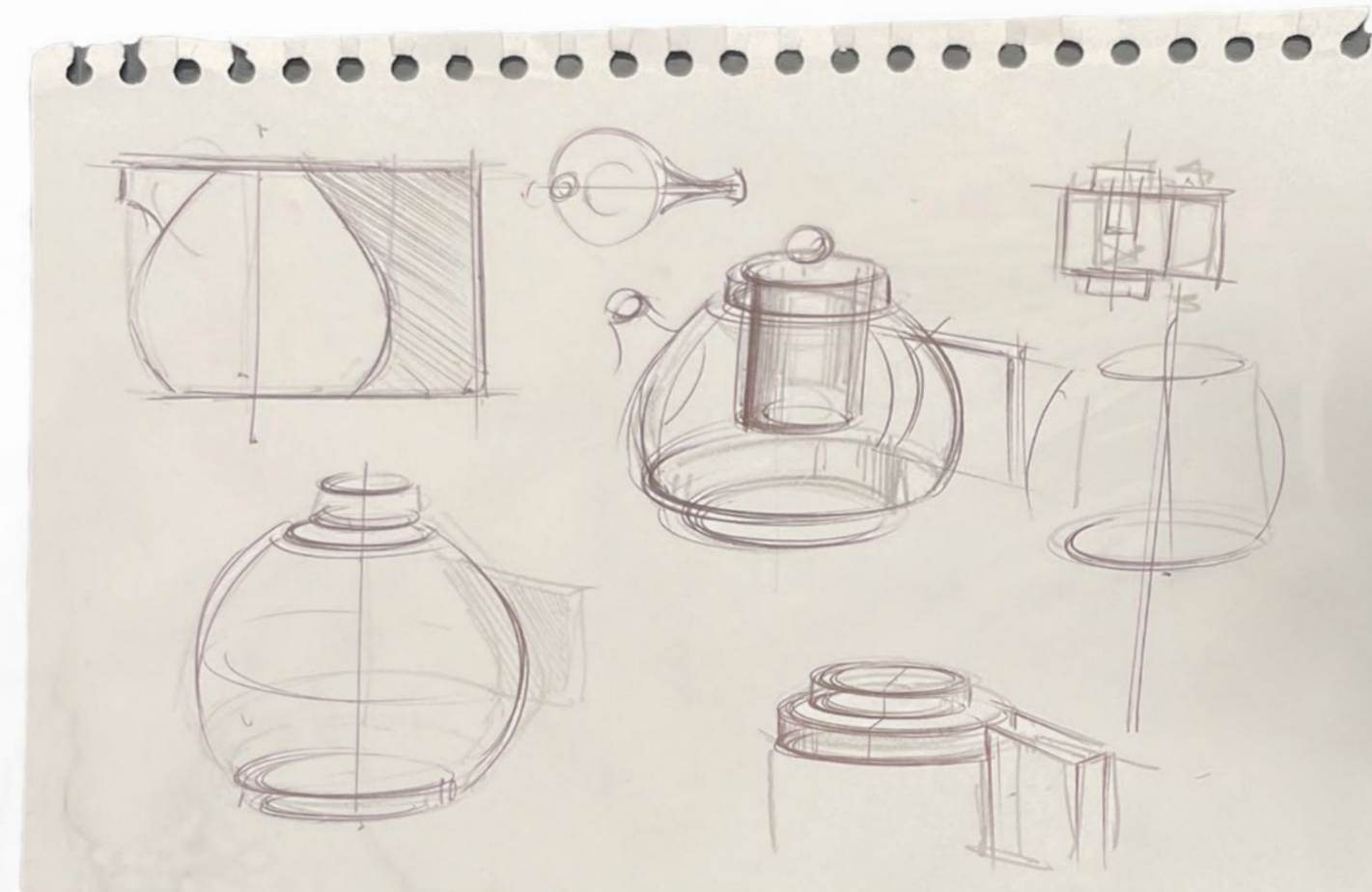
kogemus, kui valmistasime seal EKA kruusid ja tudengite disainitud nõud.

Keraamatööstuse ajalugu Eestis on pikk ja värvikas. See algab 18. sajandi lõpukümneidelt tegutsenud Ficki Fajansimanufaktuuri ja Põitsamaa Portselanivabrikust ning lõppeb nõukogudeaegse süsteemiga, kus hilja-aegadel tegutses Eestis tervelt kolm tehast: Tallinnas, Siimustis ja Pärnus. Lisaks tootsid keraamikat ARSi kombinatsioonid Tallinnas ja Tartus. Toodangut eksporditi üle Nõukogude Liidu ning seda kujundasid EKA eelkäija, toonase Eesti Riikliku Kunstiinstituudi (ERKI) keraamikaosakonna vilistlased.

Praeguseks on tööstuslik keraamikatootmine Eestis peaaegu olematuks kahanenud. Selle põhjused on samad mis keskajal, kui Saksamaalt imporditud kivinõukeraamika surus kohaliku toodangu osakaalu marginaalseks. Nüüd tuleb odav ja (enamasti) kvaliteetne keraamika meile Aasiast. Eesti turule on jäänud üksikud väiketootjad, kes peavad ellujäämise nimel tõsiselt võitlust. Professionaalset kunstnikku-disainerit pole ühegi tehase palgal.

Koostööd alustasime tehasekülastusega. Eepo juht ja omanik Juhani Ruuskanen aitas tudengitel püstitada lähteülesande, jätmata ruumi liigsetele illusioonidele. Selgus, et hinnasurve tõttu on Eepo tootearenduse aluseks ökonoomsus, mis tähendab, et välistatud on keerulised esemed, mille jaoks on vaja mitmeosalisi vorme või erilahendusi. See, mis võib kõlada igava lähteülesandena, osutus huvitavaks pähkliks nii tootedisaini kui ka keraamikatudengitele. Milline on keraamiline ese, mis on põnev ja eristuv, vajalik ja funktsionaalne ning samas lihtne ja ressursisäästlik toota?

Tööd alustas kirju rühm tudengeid: kuus eestlast ja neli vahetusüliõpilast teistest Euroopa riikidest. Paljudele tootedisaini tudengitele oli see

Tom Maitre kavandid

esmakordne kokkupuude keraamika valmistamise protsessiga. Üks neist, Anett Elis Männil, kirjeldab oma kogemust nii: „Päris üllatav oli minu jaoks see, et ühe portselaneseme loomine on nii keeruline ja ajamahukas protsess. Iga samm tuleb teha väga ettevaatlikult, kuna kogu aeg on võimalus, et midagi läheb valesti ja tundide viisi tööd tuleb uuesti teha. Olen ka aru saanud, kui palju erinevaid tehnilisi oskusi on vaja.“

Töö käigus selgus kiiresti, et erinevate erialade õppijatel on palju teadmisi ja oskusi, mida omavahel jagada, ning sünergias sündinud ideed olid kokkuvõttes julgemad ja elujulisemad. Keraamatudeng Pille Hallika leidis, et ühisprojekt aitas vabaneda erialaspetsiifiliselt piiravatest mõttemallidest: „Keraamikuna mõtled juba idee algusfaasis ka sellele, kui lihtne on ideed teostada, ja nii jäävad keerulisemad disainiideed võib-olla kõrvale. Seepärast oli avardav kõrvalt vaadata tootedisaini tudengite lennukaid ideid ja kuulata õppejõudude arutlusi, et leida võimalusi ideede elluviimiseks.“

Koostöö, süvenemine igasse tööetappi ja teadmiste jagamine olid märksõnad, millega võttis projekti kokku Prantsusmaal pärit disainitudeng Tom Maitre: „Mulle meeldis selle projekti juures, et me võtsime aega detailseks tööks igas etapis: sissejuhatajateks, tehasekülastuseks, uuringuteks, esimeste mudelite ja tehnilise teostuse jaoks, vormide valmistamiseks, põletuseks ...

Aeglase disain kohta vaata ka:
M. Pukk, T. Jerlei, Aeglase disaini vastuhakk. – Müürileht, 30. V 2023.
M. Pukk, T. Jerlei, Disaini aeg(lus): Tagurpidi liikudes tulevikku. – Leida, 30. VI 2023, leida.artun.ee/et/issues/postindustriaalne-vool/disaini-aeg-lus-tagurpidi-liikudes-tulevikku.
<https://www.slowlab.net>
<https://www.slowfood.com/our-history>

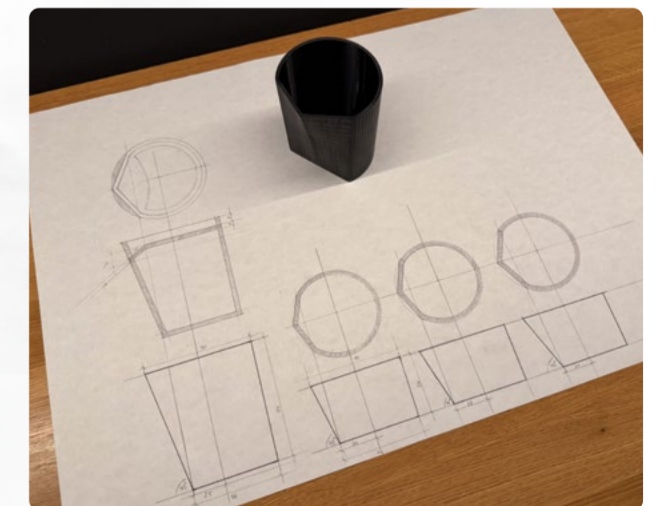
Portselanist kannude seeria "Tiit" valiti Milano disaininädala raames toimuvale Tactile Batticci näitusele. Autor Teresa Rebelo de Andrade, autori foto.

Autor: Tom Maitre

Autor: Kenneth Pert

Autor: Kenneth Pert

Õppejõudude pidev tugi oli hindamatu. Mul ei olnud keraamikaga kuigi suurt kogemust ja ma õppisin väga palju. [...] Mina tutvustasin Teresale 3D-programmi ja tema tutvustas mulle savitreipingil treimist – ma arvan, et see oli tõeliselt lahe teadmiste jagamine.“

Keraamika valmistamise protsess ja ka tempo on jäänud põhimõtteliseks samaks, nagu see oli aastatuhandeid tagasi: savi tuleb vormida, see peab kuivama ja seejärel läbima põletuse. Me võime nüüdisaegsete vahenditega kõiki etappe veidi kiirendada, kuid ainult veidi. Materjal ütleb meile selgelt, kus tuleb ette piir. Liiga kiire kuivatus, põletus või jahtumine lõppevad kõik eseme purunemisega. Samuti näitab keraamiline ese armutult välja kiirustamise kavandamisel ja planeerimisel ning sellest tulenevad lohakusvead. Seetõttu võibki keraamika valmistamist pidada mõnes mõttes aegluse õppetunniks.

Kokku 16 nädalat väldanud projekt oli intensiivne, kurnav ja õpetlik nii tudengitele kui ka juhendavatele õppejõududele, sest see sisaldas ülendavaid eduelamusi, aga ka frustrerivaid tagasilööke. Just sellisel pühendumis- ja süvenemistastmel sünnivad esemed, mis kannavad endas aeglase disaini märke: läbimõeldust ning au-paklikku ja vastutustundlikku suhtumist materjali. See kandub eseme kaudu valmistajalt kasutajale.

Autor: Mariann Hendrikson

Miks õpin EKAs?

Parim, mida saad enda heaks teha, on leida tegevus, mis paneb su silmad särama. Minu jaoks on see toodete disainimine – protsess, kus ideedest sünnivad paremad ja läbimõeldumad lahendused.

Oskuste omandamiseks pean suurepäraseks kohaks Eesti Kunstiakadeemiat, mis on konkurentsivõimeline ka rahvusvahelises plaanis. Siin töötavad kogemustest ja

teadmistest tulvil õppejõud, kes on nõu ja jõuga abiks igal sammul. Lisaks on siin juurdepääs tipptasemel töökodadele, kus küsimuste korral on alati keegi abiks. Ja muidugi ei saa

mainimata jätta kokkuvõtteid kursusekaaslaste, kellega koos seda disainireede käia.

Karl-Alder Kuivjõgi
Tööstusdisaini tudeng, III kursus

Ülesanne tööstusdisaini eriala huvilistele: disaini iste

Ülesanded on koostanud tootedisaini osakonna juhataja Björn Koop

Siin kolmvaates näide varasemast Eesti disaini klassikast: Bruno Tombergi disainitud tugitool aastast 1988

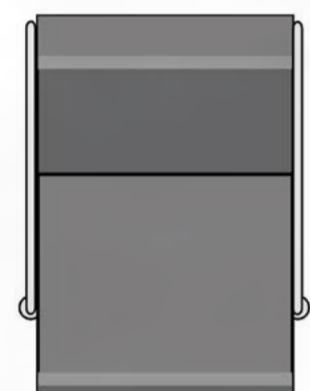
eestvaade

külgvaade

pealtvaade

aksonomeetriline vaade

Joonista kolmvaates uus iste. Lähtu ideede otsimisel erinevatest kasutusotstarvetest. Disaini iste näiteks marjade korjamiseks, klaveri mängimiseks või raamatu lugemiseks.

eestvaade

külgvaade

pealtvaade

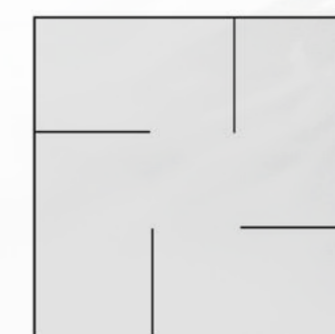
aksonomeetriline vaade

Voltimisülesanne tööstusdisaini eriala huvilistele

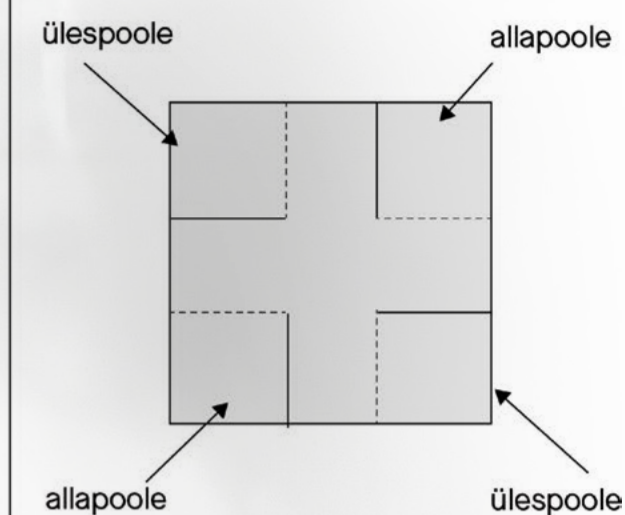
võta üks ruudukujuline leht

lõika jooned sisse

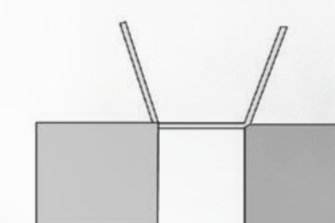
märgi murdekohtade jooned

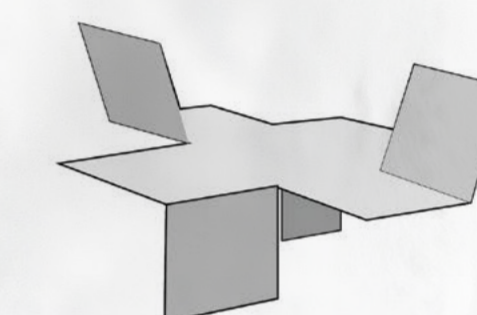
voldi nurgad üles ja alla

kontrolli külgvaadet

valmis

Loo enda versioone ja katseta erinevaid lõikeid! Tulemuseks ei pea olema pink, võib olla mõni teine lehtmaterjalist ese.

Ühenda punktid, et avastada sõnum

Kuidas disainida koostööd noortekeskuse loomisel?

Tootedisaini osakonna dotsent
Triin Jerlei

Tänapäeva disainer ei pruugi sugugi töötada ainult üksi laua taga, vaid teeb koostööd väga erinevate kogukondade ja inimrühmadega. Sellise suuna hea näide on 2022. aasta koostööprojekt, kui Eesti Kunstiakadeemia tootedisaini osakonna ja Toila valla ühistöö tulemusena sündis mobiilne noortekeskus merekonteineris.

EKAst juhtisid projekti õppejõud Eva Liisa Kubinyi ja Vitali Valtanen, kes kaasasid magistritaseme disainitudengid. Idee algatus tuli ühelt Toila valla noorterühmalt.

Algusest peale oli projektis väga olulisel kohal koosloome. Seepärast olid EKA tudengid ja õppejõud, Toila valla noorsootöötajad ning mõtte algatanud noored disainiprotsessis võrdsel positsioonil. Hoolitseti selle eest, et kõigi osaliste vahel tekiks usalduslik suhe. Selleks hoiti regulaarset kontakti ja korraldati ka loovust soodustavaid töötube.

21. sajandi tootedisain ei keskendu mitte ainult lõpplahendusele, vaid ka disainiprotsess ise on tähtis. Nii on disaineri elukutse muutunud järjest mitmekesisemaks

ja annab uusi võimalusi tuleviku vormimiseks. Koostööprojekti käigus löid EKA disainitudengid tulevase ruumilahenduse kolmemõõtmelise mudeli, mille alusel rajati Toila valda merekonteinerisse mobiilne noortekeskus.

Projekt tõi Eva Liisa Kubinyile ja tootedisaini osakonnale Haridus- ja Teadusministeeriumi tunnustuse ning, mis veel olulisem, Toila noortel on nüüd uus kooskäimise paik, mis vastab nende soovidele ja vajadustele.

Fotod: Toila noortekeskus

Tasub jääda truuks oma eripärale. Tüpokompanii tähedisainist

Graafilise disaini osakonna juhataja Ott Kagovere intervjuu Andree Paadi ja Aimur Takiga

Tüpokompanii on Tallinnas tegutsev disainistuudio, mis on keskendunud fontide kujundamisele. Ettevõtte müüb oma veebilehel originaalkirjatüüpe, kuid täidab ka klientide eritellimusi. Tüpokompanii tuumikuks on kaks disainerit: Andree Paat ja Aimur Takk. Mõlemad lõpetasid Eesti Kunstiakadeemia graafilise disaini osakonna aastal 2016. Idee rajada koos tähedisainile keskenduv disainistuudio podises neil ammu, kuid selleni jõuti alles 2021. aastal. Vahepeal täiendasid disainerid end praktilikal ja välismaal õppides ning siin me nüüd oleme, et kõigest lähemalt rääkida.

Huvi fontide disainimise vastu paistis teie puhul silma juba tudengitena. Rääkige lähemalt, kuidas kõik alguse sai.

Andree
Mäletan, et koolis küsisid õppejõud tihti, mis mind disainis huvitab või miks ma tulin EKAsse õppima. Meie mõlema standardvastus oli, et tahame fonte teha. Ega ma päris täpselt aru ei saanud, mida see tähendab, aga see oli hea lihtne vastus ja kuskilt oli see pisik meile külge hakanud.

Ilmselt esimene tõsisem kontakt oli Ivar Saki tüpograafiajaloo tundides. Need olid meie

jaoks väga olulised. Sealt üldse tekkis võime fonte ja nende eripärasid detailsemalt näha.

Teisel kursusel oli meil töötuba Berliinis töötavate tähedisainerite Johannes Breyeri ja Fabian Harbiga. Neil on oma fondifirma Dinamo. See oli nädalane töötuba, kus saime esimest korda katsetada fondi-kujundamise tarkvara Glyphs. See oli tohutult süütav ja sealt edasi meie huvi aina süvenes. Kõiki edasisi kooliprojekte püüdsime kuidagi tähedisainiga siduda.

Aimur
Dinamo töötuba andis tohutult julgust ise katsetamiseks. Tagasi vaadates olid need esimesed katsetused muidugi väga algelised. Hindamisel saime tihti palju kriitikat, à la tubli, et proovite, aga peaks siit ja sealt ikka rohkem vaeva nägema. Kriitika oli asjalik ja pani meid edasi töötama. Meil oli palju sisemist põlemist, tahtsime ennast tõestada.

Meil vedas, et samale kursusele sattus teinegi sama huviga tüüp: oli, kellega mõtteid vahetada, ja samas valitses tervislik konkurents. Üks tegi midagi lahedat, siis tahtis teine kohe ka millegagi esile tulla.

Andree Paat ja Aimur Takk

Andree
Tegelikult oli oluline kogu meie kursus, kes kõik olid väga toetavad ja tüpograafiast huvitunud. Nad kaasasid meid igasugustes projektidesse. Näiteks meie kursakaaslasel (Maria Muuk ja sina, Ott) korraldasid sel ajal ühte projektiruumi ja selle tarbeks tellisid meilt fondi. Koos Mariaga püüdsime mingisuguse Jaapani vabavaralise fondi põhjal oma versiooni kokku ja see läks kohe kasutusse.

10

Kirjatüüp Grotesk kitsas. Foto: Tüpokompanii

Aimur
Minu kursusekaaslasel Henri Kutsar ja Johan Kabonen kujundasid „TASE“ näitusele identiteedi ning mind kaasati sinna fonti looma. Meie osakonna lõputööde näitusele tegid kujunduse kursakaaslasel lida Kaisa Urm ja Laura Herma, kes samuti kasutasid ühte meie varast fonti. Keskkond oli väga toetav ja palju koostöövõimalusi pakkuv. Saime varakult näha, kuidas meie fondid kasutust leidsid, ja see pani meid oma tööd tõsiselt võtma.

Pärast EKA lõpetamist olete käinud praktikatel ja edasi õppinud. Rääkige nendest kogemustest lähemalt.

Aimur
Peale EKA lõpetamist andis mulle põhilise tõe disainistuudiosse AKU praktikale minek.

Kirjatüüp TMW, AKU

Mind kutsuti sinna Tallinn Music Weekile fonti kujundama. See oli esimene suurem projekt, mille kallal töötasin. Sealt edasi sattusin kujundama fonti IDA raadiole.

Samal ajal mõlgutasin mõtteid edasi õppimisest, aga ega kohti, kus tähedisaini õppida, olegi maailmas väga palju. Euroopas on kaks põhikooli, üks neist Hollandis Haagis Kuninglikus Akadeemias. Seal õppis omal ajal Anton Koovit. Küsisin temalt palju nõu, kuidas seal õppimine on ja milline peaks sisseastumisel portfoolio olema. Käisin Haagis ka kohapeal avatud uste päeval uudistamas ja sain aru, et tahaks veel ringi vaadata.

Teine variant oli Šveitsis Lausanne'is. Sealt koolist ei tundnud ma kedagi. Puhtalt nende kodulehe põhjal tundus see mulle põnevam kool.

Kandideerisin ja enesele üllatuseks saingi sisse. Seal oli aga õpe väga akadeemiline ja professorikeskne. Kunstikooli vabadust oli vähem. Nii nagu professor ütles, nii oli. Selles mõttes mulle seal väga ei meeldinud, aga samas sain seal väga palju: kõvasti silma harjutada, tehnilisi oskusi lihvida, õppida täheoptika kohta.

Andree
Peale EKA lõpetamist ma eraelulistel põhjustel ei tahtnud minna mitmeks aastaks välismaale õppima. Samas tahtsin end edasi arendada küll, seega hakkasin mõtlema alternatiivide peale. Üheks selliseks oligi praktikale minek. EKAs on võimalik peale lõpetamist saada Erasmuse stipendium Euroopasse praktikale minekuks. Hakkasingi siis otsima. Tohtu hulga kirju saatsin laiali, aga kusagil ei näkanud.

Foto: Nele Kurvits

Kirjutasin ka ettevõttesse Commercial Type. Nende kodulehel on kirjas, et neil on kontor New Yorgis, aga üks omanikest töötab ka Londonis. Mõttlesin kohe, et ju neil on siis Londonis kontor, ja võtsin ühendust. Nad olid ühed ainsad, kes mulle midagi vastasid. Tuli välja, et Londonis on ühel tüübil lihtsalt kodu-kontor ja peamiselt tegutsevad nad ikkagi New Yorgis, aga sinna olid nad mind valmis vastu võtma. Algul mõtlesingi, et sellega asi lõpeb, sest New Yorki Erasmusega minna ei saa. Siis selgus, et nad alati maksavad praktikantidele ka palka, ja nii ma siis läksin. Algul proovisin saada praktikavisiit, aga see osutus nii keeruliseks bürokraatiaks, et olin seal kolm kuud turistiviisaga.

Peale New Yorki võtsin ühendust Dinamoga, kellega oli mul kontakt juba mainitud töötoast. Nad mäletasid mind ja olid väga avatud ning pakkusid võimalust töötada koos projekti-põhiselt. Alustuseks töötasin pool aastat kohapeal nende stuudios Berliinis kahe kirja-pere kallal ja peale Tallinnasse tagasi kolimist on koostöö jätkunud distantsilt.

Aimur
Umbes 2021. aasta paiku olime mõlemad Tallinnas tagasi ja siis tunduski õige aeg oma ettevõttega alustada.

Millised projektid teil praegu käsil on?

Aimur
Mul on lõppjärgus üks loovuurimuslik projekt. See kestis kaks aastat ja seda rahastab Kultuuriministeerium. Tegeleme Eestis leiduvate puulõikes tehtud kirjatüüpide kaardistamise, kogumise, talletamise ja avalikuks tegemisega. See avaldamine on projekti teine osa, millega tegeleb mu kolleeg Maria Muuk. 2025. aasta jaanuaris avatakse sellest näitus Tartus TYPA trüki- ja paberikunsti keskuses.

Mina olen selle projekti raames arendanud moodulfonti, mis lähtub puulõikefontide elementidest. Kuigi see font ei ole veel ametlikult väljas ega lõplikult valmis, on see leidnud juba kasutust. Meie sõber disainer Mathias Väarsi disainiagentuurist Bond rakendas seda Siuru uues identiteedis. Kui nii varases staadiumis leiab font kasutust, siis see on ideaalne situatsioon: saame fonti varakult testida, lisaks motiveerib see meid fondiga edasi töötama ja seda aegsasti lõpetama.

Andree

2024. aastal tegelesin enamasti uue fondi kujundamisega, mille nimi on Juunior. Varsti saab seda näha. Sama aasta alguses andsime välja fondi Vitamiin. See on poolümar, sõbralik sans-serif ehk seriifideta font. Vitamiini inspiratsioon tuli ühest 20. sajandi alguse Pärnu kuurordi plakatist, kus olid huvitavad käsitsi joonistatud tähed. Muidu oli see tavaline seriifideta kirjatüüp, aga veidi ebatavalistes kohtadesse olid tehtud ümarad lõpetused. Sealt tuligi idee teha selline font, kus see idee on läbivalt kasutuses.

Juunior
Thin *Italic*
Light *Italic*
Regular *Italic*
Medium *Italic*
SemiBd *Italic*
Bold *Italic*

Kirjatüüp Juunior. Disainer: Andree Paat

Omega-3
Folic Acid
D₃ 62,5 µg
Gummies
VitaFusion

Kirjatüüp Vitamiin. Disainer: Tüpopkompanii

Pärnu kuurordi plakat, Eesti Kunstimuuseum, 1930ndad

Kuidas on koostöö kohaliku disainimaastikuga, kas tähedisainerite tööd osatakse hinnata?

Aimur

Viimasel ajal oleme saanud üpris palju positiivset tähelepanu erinevatest suundadest, nii disainiväljalt kui ka eraettevõtjatelt. Eks me ise ka tegeleme aktiivselt enda töö selgitamisega, sest see ei ole iseenesest mõistetav, miks osta kohalike disainerite tehtud fonte või tellida mõne projekti puhul uus font.

Kirjatüüp Modular Type puuklotsid. Foto: Markus Laanisto

Kirjatüüp Modular Type. Disainer: Aimur Takk

Andree

Eestis on päris palju missioonitundega disainereid, kes tihti pakuvad klientidele erilahendusi. See on väga tore, sest klient ei peagi oskama küsida fontidega seotud küsimusi.

Mida te soovitate noortele, kellel on huvi tähedisaini vastu?

Aimur

Kui huvi on, siis võta kätte ja hakka toimetama. Õpetusi ja juhiseid on kõik kohad täis. Ei pea kohe arvutis tegema, kui käsitsi on mugavam. Soovitsin kõik visandid alles jätta, sest hiljem tagasi vaadates võib leida neist huvitavaid momente, mille baasilt edasi töötada. Vahel võib esmasest oskamatuses peituda värsksus, mida professionaalina enam tabada ei oska. Tasub jääda truuks oma eripärale ja küll need tehnilised oskused tulevad ajaga lisaks.

Andree

Samuti soovitsin oma varaseid katsetusi kohe enda (või oma tuttavate) graafilise disaini töödes kasutama hakata. Omast kogemusest teame, et see annab uue mõõtme, lisaks loob oma kogukonna, kellega mõtteid vahetada.

Kas riigieelarvet saab päriselt ka disainida?

Tootedisaini bakalaureuseõppe vilistlane, ringdisaini esimese aasta magistrant Mariann Hendrikson

Õppeaine: „Infodisain“
Juhendajad: Gijs Ipers, Maarja Mõtus ja Kristjan Mändmaa
Võiduprototüübi autorid: Helen Bender ja Mariann Hendrikson

Riigieelarve on lõputu arvude, spetsiifiliste terminite ja tabelite virvarr, mis koondab kogu Eesti avaliku sektori rahakasutuse üheks tohutuks süsteemiks. Kõlab hirmutavalt? Sama tundsime meie, tudengid, kui püüdsime koostöös Rahandusministeeriumiga leida viise, kuidas muuta riigieelarve andmed visuaalselt selgemaks ja kasutajale arusaadavamaks.

2024. aasta kevadel oli meil Eesti Kunstiakadeemia infodisaini valikaines eesmärk luua midagi, mis oleks abiks neile, kes vajavad riigieelarve infot iga päev, st poliitikutele, ametnikele ja ajakirjanikele. See tähendas, et pidime kõigepealt ise mõistma, kuidas eri sihtrühmad infot otsivad ja mis

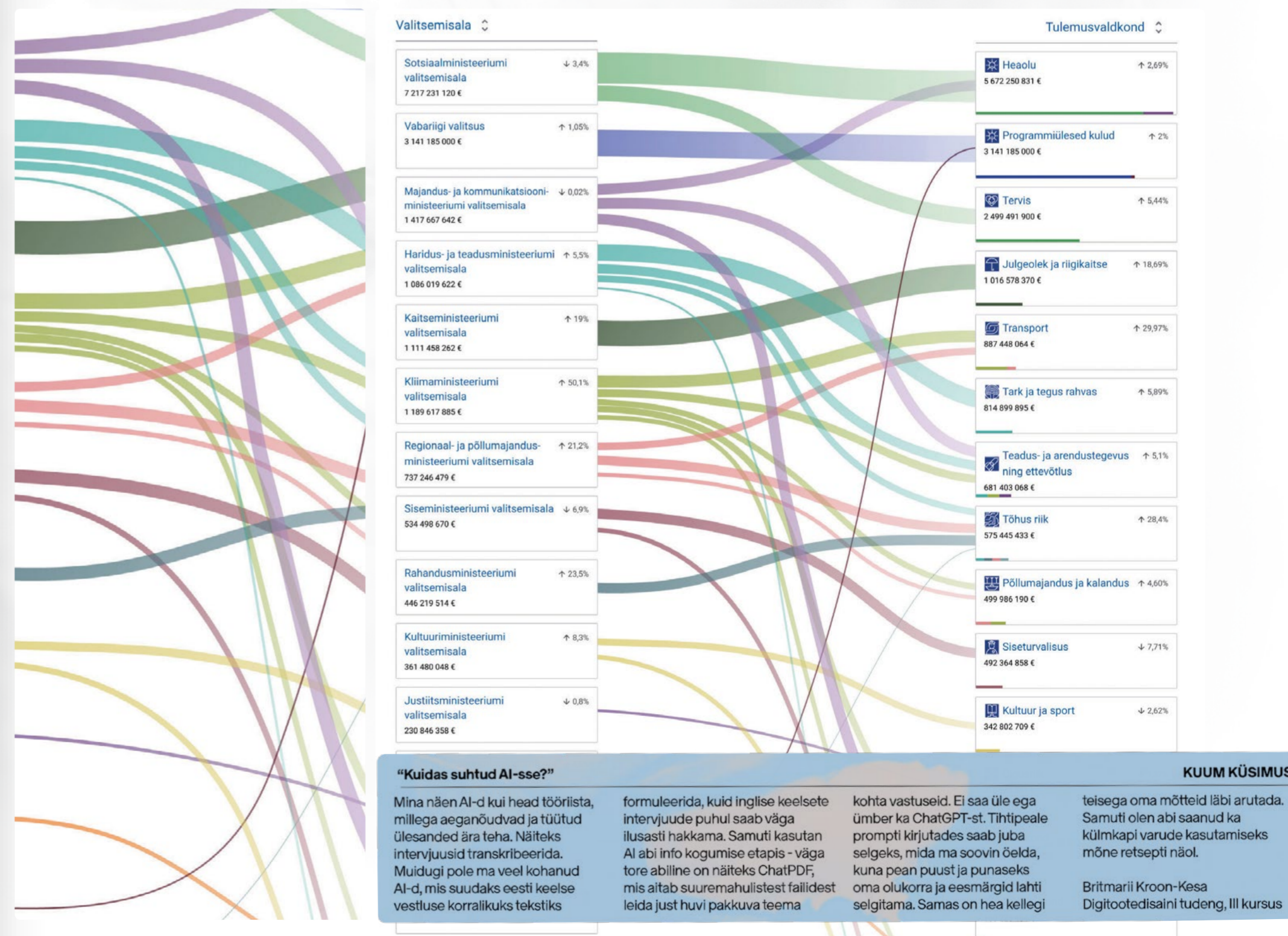
neile arusaamatuks jääb. Kuigi esialgne juhtimislaud oli juba olemas, otsiti infot valdavalt siiski 500-leheküljelisest eelarve seletuskirjast.

Meie töö algas küsimustega: mis infot inimesed riigieelarvest otsivad? Mida nad vajavad, et teha paremaid otsuseid? Kus veavad praegused tööriistad alt? Vastuste saamiseks rääkisime asekanstlerite, poliitikute, ajakirjanike ja ökonomistidega ning uurisime, kuidas nad riigieelarve andmeid kasutavad ja milline on nende kogemus juhtimislauga.

Üks suureks eesmärgiks sai uue visualiseeringu loomisel näidata, kuidas on rahakasutuse erinevad vaated – tulemusvaldkondade ja valitsemisalade põhised – omavahel seotud. Lihtsustatult: kust raha tuleb, kuhu see läheb ja millist väärtust see loob?

Projekt kulmineerus häkatoniga Eesti Panga muuseumis. Seal andsime oma ideedele viimase lihvi ning palusime tegelikel kasutajatel (kelle seas olid ka parlamendi liikmed ja Eesti Panga ökonomistid) testida prototüüpe. Tagasiside aitas meil kohandada lahendused praktilisemaks ja arusaadavamaks ning pöörata tähelepanu ka pisidetallidele.

Riigieelarve visualiseerimise projekti tulemusena valmis meil digitaalne prototüüp, mis võimaldab liikuda üldvaatelt detailidesse ja mõista, kuidas riigieelarve toetab riigi strateegilisi eesmärgi. See tööriist ei ole mõeldud ainult üksikute arvude lahendamiseks, vaid võimaldab saada aru, millist mõju raha liikumine avaldab. Kokkuvõttes näitasime, kuidas saab disaini abil muuta keerulise info selgemaks ning parandada usaldust ametnike ja rahva vahel. Loodetavasti saab uus tööriist üsna pea ka avalikuks.

Kristjan Lindsalu tee EKAst adidase Y-3 tiimi

Moeosakonna juhataja professor Piret Puppardi intervjuu Kristjan Lindsaluga

Kristjan Lindsalu on Eesti Kunstiakadeemia moedisaini eriala värske bakalaureus, kelle kirk rõivaste tehnoloogia ja funktsionaalsuse vastu on ta viinud adidase eksklusiivse brändi Y-3 disainitiimi. Intervjuus avame Kristjani maailmavaadet, jagame noortele disaineritele nõuandeid ja tutvustame kaadreid tema bakalaureuseõppe lõputööst.

Kirjelda lühidalt oma teekonda Eesti Kunstiakadeemiast Y-3 tiimi.

Teekond oli üpriski lineaarne. Paar aastat tagasi postitasin Instagramis pildi ühest oma kooliprojektist. Täiesti juhuslikult hakkas mind seejärel *follow*'ma üks mees nimega Lars McKinnon. Toona ma seda veel ei teadnud, aga tegu oli Y-3 Apparel Designi tiimi juhiga. Mõned kuud hiljem oli Lars juba minu lõputöö juhendaja. Tänu sellele kontakte ning EKA moe-, tekstiili- ja aksessuaaritudengite nädalasel *workshop*'il osalemisele adidase peamajas Saksamaal Nürnbergis oli minu järgmine orgaaniline samm proovida tema tiimi praktikale saada.

Kuidas on Eesti Kunstiakadeemia õpingud mõjutanud sinu disainifilosoofiat ja kuidas see mõjutab sinu tööd adidases?

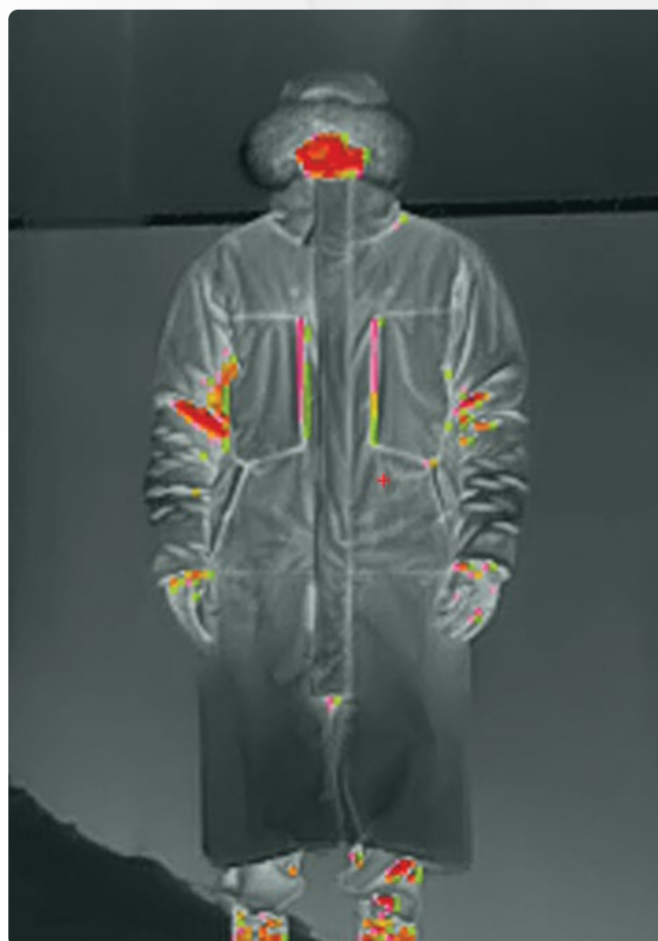
Mõju on kindlasti olnud suur, kuid see ei ole olnud otsene. Ma ütleks, et Y-3 filosoofia kattub minu omaga umbes 60% ulatuses. Tehnilised teadmised ja rõhk praktilisusele on brändile väga olulised, aga kindlasti ei tohi selle juures unustada, et Y-täht logos tähistab Jaapani avangardset disainerit Yohji Yamamotot. Seega ei tohi me funktsionaalseid rõivaid luues unustada ära moe kunstilist ja kontseptuaalset poolt.

Kristjan Lindsalu. Foto: Mirjam Möttus

Milliseid Eesti Kunstiakadeemias veedetud ajal omandatud oskusi või teadmisi kasutad oma Y-3 praktikandirollis kõige sagedamini?

Kõige enam kasutan ilmselt õmblemist. Minu töö on umbes 50% käeline ja 50% arvutis. Näiteks kui me otsustame disainida mõne keerukama tasku, siis õmblen mina sellest maketi, mis saadetakse hiljem tehasesse ette näitamaks, kuidas seda taskut õmblema peab. Käelised oskused on adidases kõrgelt hinnatud. Üle ega ümber ei saa muidugi ka tehniliste jooniste tegemisest.

Fotod: Mirjam Möttus

adidas on tuntud tipptasemel tehnoloogia ja moe ühendamise poolest. Kuidas sa lähened tehnoloogia kaasamisele oma disainiülesannetes ja kuidas see erineb traditsioonilistest meetoditest, mida õppisid Eesti Kunstiakadeemias?

Meie kaasame tehnoloogiat eelkõige läbi adidase unikaalse materjalivaliku. Moodsat tehnoloogiat kasutame igal pool, kus võimalik, kuid taas ei saa unustada brändi partnereid Tokyos, kes on oma disaini-esteetika poolest sageli üllikonservatiivsed. Kõik, mida meie disainime, peab nende nõusoleku saama. Tänu sellele unikaalsele konfliktile sünnivad ka unikaalsed kollektsioonid.

Jaga mõnda näidet projektist, kus sul õnnestus oma disainiambitsioon ühendada adidase disainipõhimõtetega, või meelde jäävat kogemust, mis on meeskonnaga koos töötades ette tulnud.

Sellised olukorrad tekivad tavaliselt siis, kui toimub diskussioon ergonomilisuse üle. Kuna olen spetsialiseerunud tehniliste ülerõivaste disainimisele ja teinud aastaid uurimistööd inimkeha biomehaanilise toimimise kohta, siis oskan sellistel teemadel hästi kaasa rääkida. Vahel juhtub, et *senior designer*'id küsivad isegi minult nõu selle kohta, kuidas me peaksime mingi rõiva lahendama.

Mis on olnud suurimad katsumused, millega oled pidanud silmitsi seisma, liikudes disainiülikoolist tööle globaalsesse disainiettevõttesse?

Ma ütleks, et kogu protsess on olnud üsna voolujooneline. Üldiselt on õhkkond adidases

väga sõbralik ja inimesed abivalmid. Saksa bürokraatia on muidugi õudne. Üks asi, mis ruttu selgeks sai, oli see, et ma ei tea absoluutselt mitte midagi. Ülikooli viimasel kursusel olles on lihtne arvata, et nüüd ma tean, kuidas asjad käivad, kuid tegelikkuses see nii ei ole.

Kui palju loomevabadust sulle praktikandina võimaldatakse? Mis on seni olnud kõige keerulisem osa sinu loovuse ja kommertsliiku tulemuse tasakaalustamisel?

Nagu juba mainitud, peab iga disain saama nõusoleku väga paljudelt isikutelt: Yohji tiimilt, turundustiimilt, suurtelt bossidelt jt. Lisaks peab iga rõiva tootmine maksma mingi kindla hulga raha. Odavama hinnaklassi toodete disain on kõige raskem ülesanne. Igaüks on võimeline disainima ülikeeruka Gore-Tex-mantli, mis maksab lõpuks 2500 eurot. Palju raskem on luua näiteks track top, mis hõlmab adidase sportlikkust ning sama-

Fotod: Mirjam Möttus

aegselt yohjiikkude eripära, maksab poes 200 eurot ja on piisavalt eriline, et inimesed seda ostaks. Selline disain nõuab tavaliselt kompromisse ja väga peent analüüsivõimet.

Kui oluliseks peab adidas sinu arvates jätkusuutlikkust ning millised aspektid sellest on sinu praktika ajal ilmnenud?

Rõhku pannakse sellele küll. Näiteks kui me soovime Y-3s kasutada polüestrit, siis see peab olema recycled polüester. Selline on nõue. Vastasel juhul me ei või seda kangast kasutada.

Millist nõu annaksid Eesti Kunstiakadeemia moedisaini üliõpilasele, kes unistab töötamisest globaalse kaliibriga brändis, nagu adidas?

Esiteks tee oma asja. Tee seda, mida sulle meeldib teha. Mine süvitsi oma teemasse. Uuri seda nii põhjalikult, et sa oled sellel

alal spetsialist. Kui kunagi peaksid sa kandideerima intervjuul positsioonile, mis ühtib sinu huvidega, siis *recruiter*'id tajuvad sinu kirge isegi läbi arvutiekraani.

Teiseks õpi ise juurde: EKA on hea aluspõhi noortele disaineritele, kuid EKA diplom ei tee sinust valmis disainerit. Õpi, kuidas teha tehnilisi jooniseid, õpi õmblemist. EKAs õpetatakse mõlemat, kuid mitte piisavalt, et need totaalselt omandada.

Mis on sinu järgmine samm moedisaini karjääris? Kas on mingeid konkreetseid projekte või valdkondi adidases, millega sooviksid end siduda?

Järgmine samm on leida püsiv töökoht, selline, mis mulle endale ka päriselt meeldib. Kus see töökoht on, seda ma veel ei tea. Siia Y-3 jäämine oleks muidugi unelm.

Kristjan Lindsalu tööas adidase peakorteris oma prototüüpi tutvustamas.

Kui loovus kohtub äriga. Uus eriala moedisaini korraldus

Moedisaini korralduse esimese kursuse tudengite Mette Lemmiku ja Margared Piusi pilguheit õpingute telgitagustesse

Meie õpingute algus Eesti Kunstiakadeemias on olnud väga põnev ja mitmekesine. Valisime erialaks moedisaini korralduse, sest see on kuldne kesktee moe- ja äri-maailma vahel. Nii laiapõhine eriala pakub palju karjäärivõimalusi alates loomeettevõttest kuni meediani. Peale selle, et saame vajalikke teadmisi ja oskusi ning laiendame silmaringi, arendame ka mitmekülgset oma käelisi oskusi.

Erialatundidest saame ainetes „Moe-kontekst“, „Tulevikutsenaariumid moes“ ning „Disain ja innovatsioon“ ülevaate sellest, kuhu ja kuidas disainivaldkonnas edasi liikuda. Lahendame tundides palju praktilisi

ülesandeid ja probleeme, et uusi teadmisi kohe rakendada. Sügisel olime Tallinn Fashion Weekil lava taga abis moedisaini-ritel Vilve Undil ja Cärol Otil ning kaubamärgi Mammu Couture juures. Tegu oli väga huvitava üritusega, kust leidsime ka uusi ja kasulikke tutvusi.

Meil tekkis plaan hakata pakkuma erialast sisu Instagramis ja Tiktokis. Oleme seal paari kuuga kogunud vaatamisi ja jälgijaid rohkem, kui oleksime oodanud. Tänu aktiivsele tööle sotsiaalmeedias õnnestus meil teha koostööd adidasega ning me saime sel viisil jälle superkogemuse stiilistika valdkonnast. Koostasime videograafide visiooni ja saime

endale outfit'id valida. Kaasasime ka oma lemmikfotograafi Ako Alliku, kes püüdis kaamerasse kaadritaguseid hetki adidase esinduskaupluses.

Foto-shoot'e oleme korraldanud koos Akoga varemgi, seega oleme katsetanud eri stiile ja tegutsenud nii kaamera ees kui ka taga. Enamik meie eriala tudengeid on praegu ERKI moeshow 2025 korraldustiimis, kus teeme usinalt ürituse ettevalmistusi.

Moedisaini korralduse tudengite tegemiste kohta leiad lisainfo sotsiaalmeediast:
Tiktok: @moekorraldus
Instagram: @eka_moedisainikorraldus

Lisainfo

Fotod: Moedisaini korralduse õpilased

LINDA PISARAD MOEDISAINI KORRALDUS folkloor

LINDA

KALEVIPOEG

KOSJAMoor

LYDIA KÖÖDLA

VANAPAGAN

KRÖÖT

TEELE & ARNO

NUKITSAMEES

AHJUALUNE

VALGE DAAM

TÄNAME: AKO ALLIK - MEELIKOMBE - KRISTIVIA TALI - HELEN TAMBLA - AIVAR ANTONIO LATT - SANDRA LUKS

Fotod: Moedisaini korralduse õpilased

MIKS ON meil Juulia Aleksandra MIKSON?

kirjutas Tekstiiliosakonna dotsent ja juhataja Piret Valk

Juulia Aleksandra Mikson on Eesti Kunstiakadeemia tekstiilidisaini bakalaureuseõppe viiendal aastal, praegu magistrõppekava „Taidestuudium“ teise kursuse tudeng ja Kangatrükistuudio abivalmis meister.

Nädala esimeses pooles on Juulial rinnas mõtteline siit „EKA töötaja“ ja teises pooles „EKA tudeng“. Sageli on need rollid MIKSitud veel mitme teisega. Õppejõuna juhendab Juulia vabaainet „Siiditrükiga T-särk“, mis on väga populaarne paljude erialade tudengite ja erasmuslaste hulgas. Sel õppeaastal aitab ta kuraatori assistendina ellu viia EKA tekstiilihariduse aastapäeva tähistavat programmi „Tekstiil 110“. Kõige selle kohal on Juulia noor, kirglik ja mitmekülgne kunstnik. Kui sageli kaunistatakse algajaid loojaid tiitliga lootustandev, siis Juulia juba lennutab oma lootusi ja unistusi kunsti-

„EL DORADO“ on kolmest objektist koosnev materjali ja vormi mäng, mis valmis „Taidestuudiumi“ esimesel semestril (2023).

Inspiratsiooni sai kunstnik Muisca rahvalt ja nende El Dorado legendist. Selle järgi töid inimesed pühale Guatavita järvele Colombias ohvriannina kulda, sest soovisid luua ühiskonda ja loodusesse tasakaalu ja harmooniat. Pärast pingsat messingust varjuvorme loomist ja kudumist jõudis Juulia hetkeni, mil need muutusid ebamaisteks kehadeks vormideks. Eksistentsiks vajadis varjuvorme keha ainult üks kord: selleks, et moonduda ühest vormist teise ja sulanduda kõiksusesse. Kadunud hiilguse moondus, metamorfoos.

Juhendaja: Anu Samarütel-Long.

„AJA LÖKSUS“: Liivakivi, flokk, vill, puuvill ja drapeeritud savikangas, savi, glasuur. Teos oli „Taidestuudiumi“ kevadnäitusel „Ese või asi“ Tallinnas Krulli studios (2024).

Otsides vanimaid märke tekstiilmaterjalidest, jõudis Juulia leidudeni Gruusia Dzudzuana koopas, mille ajalugu ulatub 35 500 aasta taha. Teoste inspiratsiooniks olnud nn tekstiilileiud on silmale nähtamatud, sest tekstiilid olid ammu lagunenud, kuid neist on säilinud jäljed koopa põrandal. Ajas jäädvustatud materjalid loovad mineviku ja oleviku vahele silla, ühendades meid kadunud põlvkondadega. Need fragmendid hõljuvad plastilisuse ja jäikuse piiril ning kehastavad materiaalse maailma metamorfoose.

Juhendaja: Juss Heinsalu.

maailma orbiidile kiirusel 110 ideed päevas ja võngedel mitu näituseaastas.

Oma bakalaureuseõpingute kogemuse võtab Juulia kokku järgmiselt: „Kolme aasta jooksul õppisin mõtlema materjali abil, lahendama probleeme ja looma vorme. Tööprotsessi käigus keskendun materjalile, vorm juhendab juba sellest. Tunnen, et olen arenenud mitmekülgseks, võtsin kursusi eri osakondadest. Nii õppisin tekstiili nägema enama kui lihtsalt materjalina, tekstiilist sai minu jaoks lahendus.“

Tundub raske leida olulist teemat, mis Juuliat ei kõnetaks, või disainivaldkonda, milles ta kätt poleks proovinud, kuid tema loovus voogab jätkuvalt tekstiilina ja süda lõksub sama rütmi kangastelgedega. Juulia hoogsast lennust võiks palju rääkida, ent veel vahetumalt teevad seda tema tööd.

Lisainfo

Foto: Arina Golubeva

Fotod: Sille Riin Rand

Fotod: Joosep Kivimäe

„Do you want to be my Mexican lover“. „Taidestuudiumi“ 2023. aasta õppereis Mehhikosse andis tõuke värvidemängule ja taftingutehnika kasutamisele, mis koorus „südamlikuks“ teoseks Anni Kivisto juhendatud käsitaftingu vabaaines bakalaureuseõppes. Teos väljendab armastust ja hetkemotivsiooni taftingule omase kiiruse ja värvide külluse kaudu.

Pulseerivad ja vibreerivad värvid annavad edasi Mehhiko kultuuri mitmekesisust ning rahva kirge oma maa ja kultuuri vastu. Seal levinud tulega südamemotiiv sümboliseerib religioonis jumala kirglikku armastust inimkonna vastu. Inimestevaheline tuline „seebi-ooper“ armastuse otsingute ja kaotusega ning initsiaalid südame keskel on klišeed, mida võime näha igas kultuuris. Juulia jaoks sümboliseerib see süda sõprust, armastust ja kirge selle vastu, millega ta tegeleb, mis teda edasi viib ja mis teda tagasi maa peale toob.

„Termodünaamika esimene seadus I“ ja „Termodünaamika esimene seadus II“. Teost eksponeeriti Eesti Tekstiilkunstnike Liidu aastanäitusel „Eluoluline“ Tartus Pallase galeriis (2022–2023).

Siiditrükitehnikas teosed puudutasid energia jäävuse seadust looduse vaatepunktist ning olid oluline risttee Juulia loomingulisel teekonnal, mille kesksemateks teemadeks on jäänud eluring ja selle vaatlemine läbi hääbumise ja taas tärkamise. Teoste keskne motiiv on diivan metsas: füüsiline objekt, mille vaikeset lagunemist on kunstnik jäigunud kolme aasta jooksul. See diivan on tema jaoks saanud elu kulgemise ja selle vaatlemise tähendusrikkaks teetähiseks.

KANGASTUS (2024) on keraamiline dialoog Leesi Ermi dekoratiivkangastega „Virmalised I ja II“ aastast 1988.

Teos loob paralleeli 1980. aastate lõpu ja nüüdisaja vahel. Mõlemat ajajärku iseloomustavad tugevad geomagnetilised tormid ja neist sündivad virmalised. Juulia loob seoseid nende sarnaste, poliitiliselt rahutute perioodide ning habraсте ja muutlike maailmakordade vahel.

Virmalised ilmuvad öötaevasse ja kaovad koidikul. „Kangastus“ kujutab seda mälestust virmalistest, mis tundub käegakatsutav, kuid võib juba järgmisel hetkel kaduda nagu kangas, mis on savile kuju andnud, kuid haihtub põlemisel tuhaks.

Teos oli eksponeeritud „Taidestuudiumi“ tudengite näitusel „Valitud sekkumised“ Tallinnas Eesti Tärbekunsti- ja Disainimuseumis (2024).

Juhendajad: Juss Heinsalu ja Kärt Ojavee.

Foto: Joosep Kivimäe

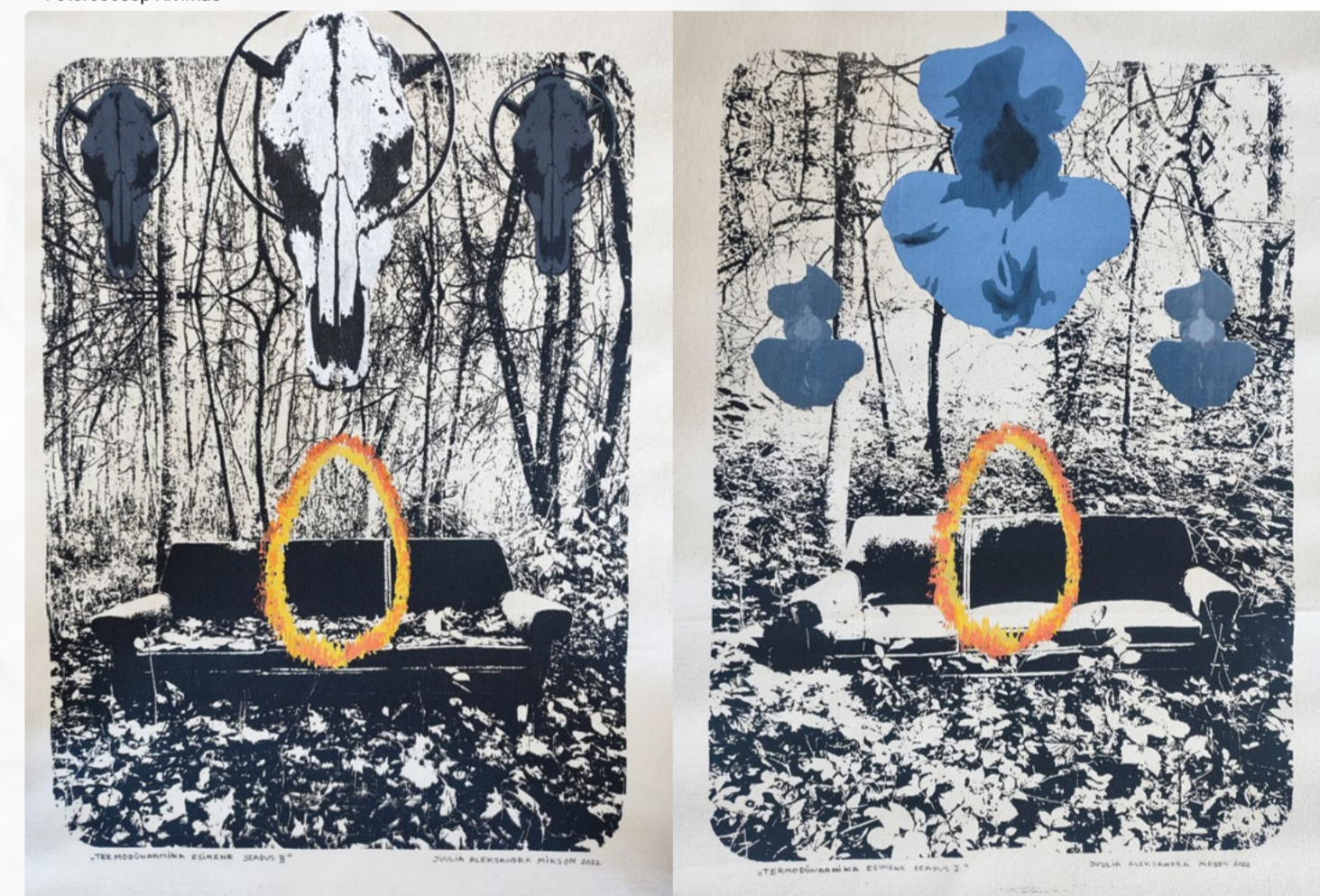

Foto: Juulia A. Mikson

Foto: Joosep Kivimäe

Kuidas koostada sisseastuja portfolio?

Soovitusi jagavad disaini ja innovatsiooni õppekava ruumikujunduse esimese kursuse tudengid Solomia Rebane, Emma Salumaa ja Triin Taberland

Eesti Kunstiakadeemiasse sisseastumiseks vajalik portfolio on sinu kunstilise identiteedi peegel. Seepärast on esmalt tähtis jääda endale truuks ja nautida protsessi, mitte võtta portfolio koostamist kui jubedat kohustuslikku kodutööd. Seda meeles pidades on ikkagi mõned punktid, mida võiksid järgida.

Näita, kes sa oled

Väljenda oma loomingulist käekirja. Näita, milleks sa oled võimeline ja mis sind iseloomustab, ning erista ennast teistest. Jää endale kindlaks, ära jälgi ainult trende.

Mitmekesisus

Kindlasti oled katsetanud erinevaid tehnikaid. Ära karda neid kõiki portfolios kasutada, olgu see maal, joonistus, fotograafia, makett, visandid, digitaalne kunst või muu. Kõik tööd ei pea olema ka samas žanris.

Tahe ja vaev

Isegi kui keegi ei pruugi näha sinu portfolio koostamise protsessi, pane sellesse palju aega ja armastust. Ära jäta kõike viimasele

hetkele ja ära kiirusta! Katseta uusi asju ja ole motiveeritud. Selle käigus sa arened ja õpid ennast veel paremini tundma.

Küsi abi

Kui tunned, et oled jäänud hätta, küsi julgesti abi sõpradelt ja perelt või kirjuta mõnele EKA õppejõule. Uus paar silmi võib mõtte taas jooksma panna.

Portfolio eesmärk

Sinu praegune eesmärk on saada ülikooli-koht. Mõtle sellele, kes on su portfolio sihtrühm ja mida nad näha soovivad. Säilita professionaalsus ja arusaadavus, et vaatajal ei hakkaks pea ringi käima. Vaata kindlasti EKA kodulehelt sisseastumistingimusi ja ole valmis vestlusel oma portfolio kirjeldama.

Vormistus

Vormista oma portfolio puhtalt, sest nii on seda teistel lihtsam vaadata ja ülevõtte info ei vii fookust ebaolulisele. Näiteks makette pildistades lõika välja ääred, kus on näha lauda

või muud segavat tausta. See väike asi lisab su tööle juurde puhtust ja professionaalsust. Kasuta läbivalt sama disaini.

Ülesehitus

Ka ülesehitusel on portfolio puhul kõige tähtsam arusaadavus. Juba tiitelleht avaldab mõju, sest see on esimene asi, mida vaadatakse, ja selle alusel võib tekkida esmamulje. Lisa iga töö kohta foto, pealkiri, valmimisaeg, tehnika, suurus, kui on, siis juhendaja ja soovi korral lühikirjeldus. Fookus jäta pildile, tekstid esita väiksemalt. Portfolio lõppu võid lisada oma CV.

Oskame omast kogemusest öelda, et usu, kui sulle öeldakse, et portfolio koostamine võtab aega. Kuna suur osa loomingust on praktiline, võib sul tulla viimaste muudatuste tegemisel ja portfolio kokkupanemisel ette aega nõudvaid ootamatusi. Samuti, mida pikem on protsess, seda tugevamad on lõpuks su esitatavad tööd.

Tule oma mugavustsoonist välja!

Lisainfo

Ülesanne: meeleolukaardi loomine

Digitaalne portfolio on võimas viis end loov-isikuna esitleda. See aitab sul näidata oma ideid ja stiili, olgu su tegevusala tootedisain, tekstiildisain, graafiline disain või midagi muud.

Loo hakatuseks meeleolukaart, mis kujutab seda, kuidas sa soovid, et su tulevane portfolio võiks tunnetuslikult välja näha.

Kasuta ajakirja väljalõikeid, oma visandeid, värve, tekstuure ja sõnu, et väljendada oma:

✳️ loomingulist identiteeti (mis määratleb sind kui loomeinimest?),
✳️ stiili ja huve (milliseid töid sulle meeldib luua ja millised kavatsed esitada portfolios?),
✳️ inspiratsiooniallikaid (mis ja kes mõjutab su tööd?).

Sulle on teejuhiks ka lisatud näide.

Ei ole olemas õiget ega valet meeleolukaarti. See on sinu kui (tulevase) disaineri uurimine ja väljendamine!

Näide: YaChuan Chen

Fragment Emma Salumaa sisseastumise portfoliost

Fragment Triin Taberlandi sisseastumise portfoliost

Fragment Solomia Rebase sisseastumise portfoliost

Nõuanded portfoolio koostamiseks moe-, tekstiili- või aksessuaaridisaini kandideerimiseks

Nõuandeid jagavad moeosakonna juhataja Piret Puppert ja tekstiilosakonna juhataja Piret Valk.

Kui soovid asuda õppima Eesti Kunstiakadeemia moe-, tekstiili- või aksessuaaridisaini erialale, tuleb koos avaldusega esitada valik oma loomingulistest tööd. Parim viis on vormistada need portfooliona.

Erialaste tööde abil saad näidata oma motivatsiooni ja oskusi. Loovuse, mõtlemisviisi ja esteetikameele väljendamiseks sobivad joonistused, visandid, fotod, maalid, materjali-katsed, filmid jm, mis näitavad sinu huvi valitud eriala vastu.

Et tulemus oleks kvaliteetsem, dokumenteeri oma tööd portfoolio jaoks heas valguses, milleks sobib suurepäraselt päevavalgus. Lisa töödele kõik tunnustused jt töövõidud, mille üle tunned uhkust.

Enne kandideerimist saad töömappi täiendada, kui osaled EKA eelakadeemia, avatud uste jt töötubades. Samuti võid lahendada iseseisvalt püstitatud loomingulisi ülesandeid, mõnigi nüüdne tudeng on saanud endale vajaliku portfooliomaterjali kokku just nii.

Inspiratsiooni ja soovitusi pakuvad näited eelmise aasta kandidaatidelt, kes on nüüd EKA tudengid.

Nataly Järvik

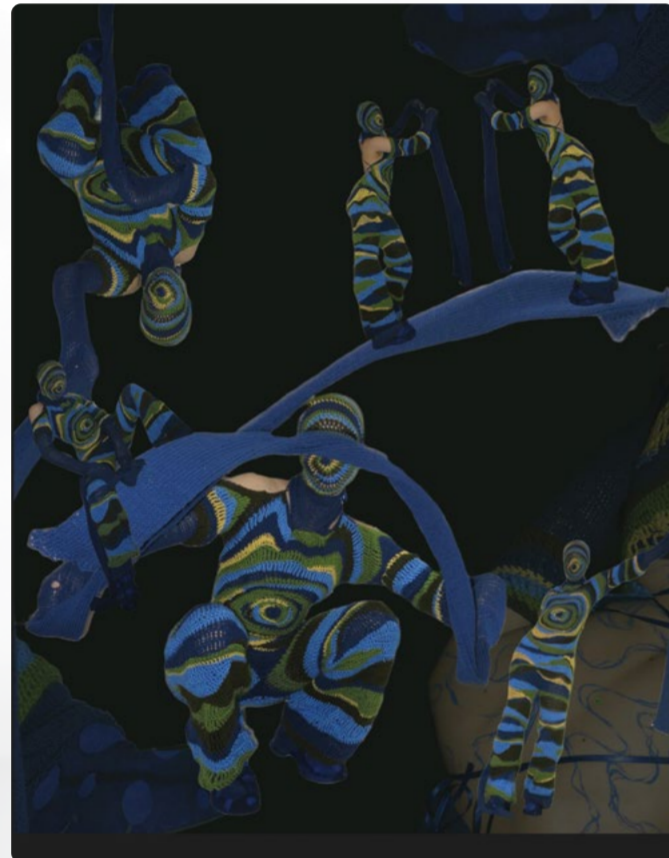
Mudel ja selle kavand moekollektsioonist „SWÖRL 2024“ (M21nstreeti moe-show' esimene koht). Kollektsiooni teema on ekstaasi ootus ja selle petlikkus ning inspiratsiooniks lapsepõlve kogemused ja uskumused. „Pesukapsel“, kollaaž. Adobe Express, Canva. Lõng, käsitsi ja Sentro masinal kudumine, vabakäeline heegeldamine, drapeerimine. Foto: Oskar Olle Laur, modell: Saskia Soomets.

Tekstiilikunsti eripremia EKA kasuliku kunsti konkursil „In Memory of All the Fish Who've Died In Abandoned Nets“. Sulle olulised teemad väljendusrikkas vormis on mõjuv viis end tutvustada ja meelde jätta. Foto: Nataly Järvik, modell: Sofija Poluškina.

Lõngast heegeldatud keha-aksessuaar on hea näide kolme eriala võimaluste ühendamisest: tekstiilmaterjalide ja tehnoloogia abil on loodud aksessuaar moedisaini kontekstis. Töö esitamine neutraalsel figuuril ja taustal näitab aksessuaari vormi, kasutamise võimalust ja proportsioone ning hoiab samas tähelepanu tööil endal.

(2. a) Nataly Järvik „Pesukapsel“

(2. b) Nataly Järvik „Pesukapsel“

Ethel Noortoots

Sambladressikas. Eksperimentaalsete töödega pälvivid alati tähelepanu ja tabava pealkirjaga personaliseeritud teosed jäävad sadade hulgast komisjonile hästi meelde. Vajaduse korral lisa tööst rakurside või detailivaateid.

Sambladressikas

Inspireeritud samblast maagilises võtmes. Töö andis võimalusi katsetuseks erinevate tekstuuride ja tikkimispiistetega. Esimene katsetus dressipluusi õmblemisega.

2022-2023

Eelia Laasma

Moodboard. Moodboard ehk meeleolukaart on vahend, mille abil oma tööd kavandada: teha meeleolu ja stiili valikuid ning oma töö varjatud aspektid nähtavaks ka vaatajale. Kõnekas moodboard kirjeldab teose või seeria koloriiti, materjale ning avab selle tähendust ja konteksti. Visuaalset ideed väljendust saad täiendada olulisi mõtteid koondavate märksõnadega. Stiili toetav fondi valik ja lehe kujundus rõhutab ideid veelgi ning kujutab teost läbimõeldud tervikuna.

EKA eelakadeemia 2023
Juhendaja Cärol Ott.

22

23

Getlin Tammoja

Kootud särk. Eksperimenteeri oma materjalide esitlusega! Kui kasutad vormi ja kasutuskonteksti edasiandmisel loovaid ja lihtsaid viise, saad ühtlasi näidata oma graafilisi oskusi. Leia põnevaid lahendusi, mis mõjuvad värskest.

Mia Uustal

Tossude makett. Taaskasutatud ketsi tald, naha- ja kangajäägid, pael.

Makett on hea viis vormiideede läbi-proovimiseks. Erinevate rakursside kujutamine aitab ruumilisest objektist ülevaatliku pildi anda. Ootamatud tehnilised lahendused sõimpunktide ühendamisel koos leidmaterjalide taaskasutusega võivad sind viia uuenduslike avastusteni.

EKA eelakadeemia 2024
Juhendaja Sirlu Rohusaar.

Eelneva moodboardi põhjal loodud tossude makett. (2024)

Karin Sarv

Kaardid. Akvarell, tindipliiats, akrüülmarker akvarellpaberil. Esita portfoolios ka joonistusi, maale ja mustrikatsetusi, et näidata oma stiliseerimise ja pinnadisaini oskusi.

Väikesemõdulised kaardid.

Akvarell, tindipliiats, akrüülmarker akvarellpaberil (2022)

Linda Teemägi

Maskidest kott, osa kollektsioonist „Immuunne“. Moekonkursi „Roosad käärid“ (2023) teine koht. Leia disaini-ideede edasiandmiseks lihtsaid ja käepäraseid materjale ja toimivaid tehnikaid.

Foto: Tobias Tikenberg

Moe-, tekstiili- ja aksessuaaridisain

Nõuanded portfoolio koostamiseks

Maigi Teino

„Juurdunud ilu“. Tallinna Tööstus- ja hariduskeskuses rätsepa eksami lõputööna õmmeldud rõivakomplekt. Ägedad lõpu- ja loovtööd on sinu trump. Dokumentatsiooni abil lood pildi nii töö sisust kui ka enda mitmekülgsetest oskustest.

Juhendaja: Aire Brük.

Kolm harjutust, mida omal käel soojenduseks teha

* Valmista kodustest leidmaterjalidest kolmeosaline peakatte seeria ühisnimetajaga „Metamorfoos“. Pildista tööd üles eest-, tagant- ja külgsuunas ning põhjenda sobivust teemaga.

* Mine oma kodukoha ümbrusse jalutama ja proovi leida võimalikult vaheldusrikas teekond. Dokumenteerige erinevaid struktuure ja pindu oma rajal ning moodusta paremikust tekstuuride galerii. Kui tahad muuta protsessi ettearvatumaks, siis sea telefon või taimer iga 3 minuti tagant märguannet andma. Kui kuuled helisignaali, on foto tegemine jalge all olevast struktuurist kohustuslik.

* Uuri erinevaid jätkusuutlikke praktikaid ja leia endale sümpaatne tehnika. Proovi rakendada sarnast printsipi oma loomingulistes katsetustes vabalt valitud meediumis. Dokumenteerige kogu protsessi kulgu ja lõpptulemust.

Harjutused koostas Piret Puppert

Lisainfot portfoolio koostamise nõuannetega leiad EKA kodulehelt

„Miks õpin EKAs?“

Õpin EKAs, sest soovin tulevikus teha tööd, mis mulle tõeliselt meeldib, ning EKA pakub selleks rohkelt vajalikke oskusi ja teadmisi. Olgu see

sisiserialaste programmide, masinate ja tehnikate kasutamine, rahvusvaheliste kontaktide loomine või projektide korduvalt ümber tegemine, et need

vastaksid nii minu kui ka juhendaja ootustele – kõik need kogemused on hindamatud ning ma olen nende eest väga tänulik!

Oskar Tammäe, Tekstiilidisaini tudeng, II kursus

KUUM KÜSIMUS

Teekond Barcelona Design Weekile

Disaini ja innovatsiooni õppekava
üliõpilane Laura Ustav

Olen Eesti Kunstiakadeemia toote- ja keskkonnadisaini neljanda kursuse tudeng ning see siin on minu lugu sellest, kuidas ma õppisin Erasmus+ programmi toel Hispaanias, kuidas minu disainitud toode jõudis Barcelona Design Weekile ja mida ma disainerina ootan tulevikult.

Esmakursuslasena otsustasin 2022. aasta kevadel kandideerida Erasmus+ vahetus-õpingutele. Olin alati teadnud, et soovin välismaal õppida, eelistatult Hispaanias, kuid ei osanud oodata, et saan kohe esimesel katsel valituks. Kandideerisin Barcelona kahte disaini-ülikooli: Escola Massanasse ja Barcelona School of Design and Engineeringusse (Elisava). Mõlemasse sisse saamine oli suur saavutus, kuid valisin Elisava, sest seal oli minu jaoks huvitavam erialavalik.

Järgmise aasta jaanuaris alustasingi Elisavas õpinguid. EKA teise kursuse tudengina õppisin Barcelonas kolmanda kursuse

tootedisaini tudengitega ja kogu õppetöö oli hispaania keeles – see oli suurepärane proovikivi. Kuigi oskasin hispaania keelt hästi tänu kolmele gümnaasiumiaastale ja kahele aastale Centro Picasso keeltekoolis, puudus mul erialane sõnavara. Harjutamine tegi aga meistriks ning viimasel kuul olin võimeline esitlema oma tooteid enesekindlalt ja ladusalt hispaania keeles.

Elisavas õppimise kogemus erines suuresti EKA omast. Kui Eestis on tudengid harjunud kiire tempo ja suure töömahuga, siis Hispaanias pandi rõhku loovusele ja iseseisvusele. Õppijatele anti vabad käed ja projektide tähtajad olid paindlikud. Lõpptulemused olid seetõttu väga unikaalsed. Elisava soodustas katsetamist erinevate materjalide ja tehnikatega ning pakkus rohkem erialaseid projekte ja koostöövõimalusi. Rahulik tempo Elisavas võimaldas mul õppida veebis koos oma EKA kursusega. See oli suur pluss,

sest nii sain Eestisse tagasi jõudes oma kursusega jätkata ilma ainepunkte võlgnemata. Soovitan kõigil, kes kaaluvad Erasmusu programmi kaudu välismaale minna, uurida oma Eesti õppejõududelt, kas neil on võimalik teha samal ajal Eesti ainetunde veebis kaasa.

Ühel Elisava kursusel tegi meie rühm koostööd sisustusdisaini tootmise ettevõttega Kave Home. Projekti alguses tutvustas Kave Home'i esindaja ettevõtet ja tooteportfelli. Seejärel külastasime mitut tehast ja töökodasid ning tutvusime materjalidega, mida pidime projektis kasutama. Töötasime näiteks korgi- ja keraamikatöökodas, paberistuudiotest ning nahatehases.

Meie projekt „Bowlissimo“ sai alguse spontaanselt, kui leidsin koos paarilisega poes kodutarbeid ostes ühed kausid. Nende vormist sündiski meie loodud valgusti disain.

Toote- ja keskkonnadisain

Lisainfo

Laura Ustav

Katsetasime erinevate kompositsioonidega ja pärast õppejõududelt rohelist tule saamist valmisid keraamikatöökodas esimesed prototüübid. Valisime välja sobivat värvi glasuuri ja lõpliku prototüübi kuju ning andsime töö tootmisle.

Tunnen suurt uhkust meie valgusti nime üle, sest ma pole kunagi nii kiiresti oma tootele nime suutnud välja mõelda. Inglise sõnast bowl 'kauss' ja itaalia sõnast bellissima 'väga ilus' moodustasime sõna bowlissimo. Alguses tundus see meile absurdne ja naljakas, aga mida aeg edasi, seda perfektsemaks see muutus.

Meie hispaaniakeelne kliendiesitus tekitas minus alguses ärevust, ent õnnestus

suurepäraselt. Kave Home'i esindajad olid meie disainist vaimustuses ja kaalusid selle tootmise võtmist. Projekti lõpus näidati meie valgusti Elisavas näitusel ja me saime palju positiivset tagasisidet.

Poolteist aastat hiljem sain ootamatult kutse osaleda 2024. aasta oktoobris Barcelona Design Weekil „Design for Human Future“, sest meie „Bowlissimo“ oli üks kuuest Kave Home'i esindustootest. See oli valitud välja rohkem kui 100 toote seast. See oli väga uhke hetk ja tõi mulle kaasa uusi võimalusi professionaalses elus.

Barcelona Design Weekil külastasin ka näituseid ja disainistuudioid, mis avardasid mu silmaringi ning pakkusid inspiratsiooni.

Samuti sain väärtuslikke kontakte oma tulevaste projektide jaoks. Kas „Bowlissimo“ läheb Kave Home'i tootmisle, seda näitab aeg.

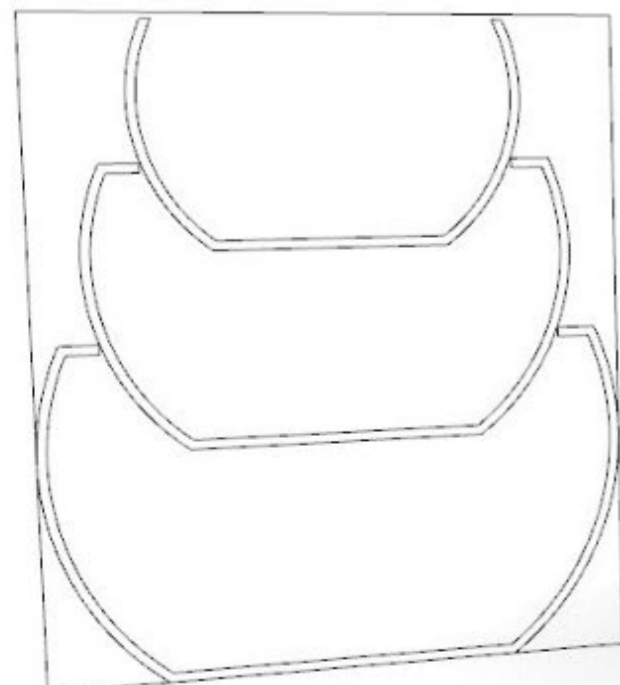
Praegu seisan neljanda kursuse tudengi ja aktiivselt paljudes projektides osaleva disainerina mitme valiku ees. Kevadel Baltikumi juhtivas reklaamiagentuuris Tabasco praktikal olles omandasin uusi oskusi ja huvisid. Kuigi olen seni kindel olnud, et jätkan magistriõpingutega Eestis, on elu Barcelonas ja rahvusvahelised kogemused pannud mind kaaluma ka muid võimalusi.

Üks on aga kindel: disain on minu kirg ja sellel teel jätkan kindlasti ka tulevikus.

Laura Ustav

„Bowlissimo“

„Bowlissimo“ Autor: Laura Ustav

26

Elisava x Kave Home

Elisava x Kave Home

Kuum küsimus. Kuidas suhtuda tehisarusse?

Vestlesid Eesti Kunstiakadeemia disaini ja innovatsiooni õppekava visuaalse kommunikatsiooni eriala teise kursuse tudeng Jüri Pootsmann ning erialajuht dotsent Ionel Lehari. Salvestas ja pildistas projektide koordinaator Piret-Klea Velleste.

Ionel
Tehisarust (AI) rääkides on üks kuumimatest küsimustest see, mis saab disaineritest seoses AI tulekuga. Seda küsimust võiks laiendada mitmeti ja sama küsimust saab küsida mitmel moel. Kas AI on vaenlane või abiline? Kuidas AI mõjutab disainivaldkonda laiemalt? Nii saaks jätkata lõputult. Aga alustuseks konkreetselt: kui sa vaatad oma elu, siis kui palju sa oma õppimises ja töödes juba praegu AI-ga suhestud? Kas sa tunned pigem hirmu või uudishimu?

Jüri
Ma olen suhestunud AI-ga lihtsalt lollitamise eesmärgil. Näiteks Florian Wahli lugu on tehtud AI-ga ja me oleme näinud, et see on läinud nii populaarseks, et oi-oi-oi... Hirmu ma võib-olla ei tunne. Ma olen alati arvanud, et AI võib olla nii meie päästja kui ka meie surm laiemas plaanis. Ja me ei tea, kumba pidi see võib minna: ma ei mõtle erialaliselt, ma mõtlen inimkonda ja ühiskonda tervikuna.

Aga ma olen kasutanud AI-d meelelahutuslikul eesmärgil, lihtsalt katsetanud ja proovinud sõpradega, kuidas see toimib. Oleme teinud laule, sest see on nii põnev ja uus asi, et sa tahad katsetada. See on mindki ära ehmatanud, kui realistlikult – eriti inglise keeles – ta suudab inimest imiteerida. See on täiesti crazy ja ma ei tea, kuhu see muusikas välja jõuab. Kindlasti ma pigem ei kardaks seda, sest me niikuinii ei saa selle eest põgeneda. AI-ga peab sõber olema ja ise kuidagi kontrollima seda nii palju, kui saab.

Ionel
Aga kui sa tõstad selle arutelu visuaalse kommunikatsiooni ja graafilise disaini konteksti?

Jüri
Ma mõtlesin selle peale, kus oleks AI loojatele ohtlikum, kas muusikas või graafilises disainis. Alguses tundub, et võib-olla on AI-i visuaaliga natuke libedam asju teha kui muusikas ja helliloomes. Mulle tundub, et kõik pilditöötluse programmid, millega tehnikult luuakse või muudetakse visuaale, on juba pikemalt olemas olnud. Ma ei tea, kas see on nii, aga tundub, et pilti on lihtsam tehnikult edasi anda kui muusikat, sest me kuuleme näiteks lauluhääle puhul enamasti ära, kas see on inimene või masin. Kui ma kuulan neid track'e, kus ei laula inimene, aga mis kõlavad nagu inimene, siis see on minu jaoks hirmutavam kui tehisarut tehtud pilt.

Aga võib-olla ma ei ole visuaalse kommunikatsiooni maailmas veel nii sees. Ma olen lihtsalt suhestunud muusikaga seni rohkem.

Ionel
Sa kasutasid ilusat kõnekujundit, et AI on ja saab olla kas päästja või tapja. Kui sa näed teda päästjana, siis mida see sinu jaoks tähendab? Mida ta päästab? Kuidas ta päästab?

Jüri
Ma usun seda, et kui AI saab lähitulevikus enda kätte näiteks tuumanupud, siis me ei oska ennustada, kas ta päästab inimesi meie enda lolluste eest või näeb meid kui mingisugust lõövet, millest vabaneda (nagu me oleks siin maakeral parasiidid, kes rikuvad ressursse). Siis ta vajutab tuumanupule, mõeldes, et planeet Maa on number üks, mitte inimesed.

Ionel
Miks sa tulid visuaalset kommunikatsiooni õppima?

Jüri
Ma tahtsin EKAsse tulla juba ammu, aga ma ei leidnud õiget eriala. Teadsin, et ma ei taha tulla päevasesse õppesse. Mul olid mõned sõbrad, kes õppisid siin visuaalset kommunikatsiooni, ja ma tundsin, et nii saan ühendada õppimise selle eluga, mis mul praegu on. Sain aru, et see sobib mulle mu elujaotusega ja et ma saan seda enda praeguse karjääriga siduda – väga hästi isegi.

Ionel
Kui on olemas AI, siis miks üldse EKAsse tulla? See on sisseastujate küsimus: miks õppida disaini, kui on olemas võimas tööriist, mis justkui tegelikku perspektiivi vaadates võiks enamiku asju meie eest ära teha?

Jüri
Ma arvan, et loomingul peab olema mingi suhe inimteadvusega. See on inimese enda soov luua, see tuleb meist. Meil on kunst ja loomisega suhe aegade algusest peale, see on olemuslik osa meist. See ei kao kuhugi, see lihtsalt ongi meie soov.

Ionel
Aga kas AI oskab olla loov ja kas tal võiks olla teadvus?

Jüri
Loov on ta kindlasti ja kes teab, võib-olla on tal mingi oma teadvus juba olemas. Ma ei tea. Me võime sellest rääkida pikalt, kuid me ju ei tea tegelikult, mis asi see teadvus on. Mina usun seda, et teadvus on midagi striiminguplatvormi taolist. Me jagame ühte teadvust, kuidagi on see kollektiivne.

Ionel
Kuigi me kogu oma inimkonna kestuse vältel oleme üritanud leiutada masinat, mis teeks

kõik meie eest ära, siis tegelikult on meil nii palju inimlikku ego, et me ikkagi tahame ise kõike kontrollida. Nüüd on küsimus selles, kas me oleme juhtimise juba käest ära andnud.

Jüri
Ma usun, et seda me enam muuta ei saa, me oleme niikuinii hiljaks jäänud. AI on nii edasi arenenud, et seda pastat enam tuubi tagasi panna ei saa. Sellest tuleb võtta, mis võtta annab, kuid inimlikkus ei tohiks loomingust kaduda.

Mõtlesin teel siia, mida head saab leida selles, kui AI tuleb meie igapäevaelu. Võib-olla ta aitaks levitada just inimeste tehtud kunsti, leida täpselt üles need õiged nurgatagused, kuhu on kõige mõistlikum enda loomingut müüma minna, või kohad, kust leida õiget inimest, kellele oleks sinuga *connection*?

Ionel
Saan aru, et selles vaates näed sa AI-d tehnoloogilise võimendajana, mida saab õigesti juhtides meie arengu kasuks rakendada. Aga mis võiks olla see katastroof, mida AI võiks põhjustada graafilises disainis ja visuaalses kommunikatsioonis laiemalt, kui vabalt fantaseerida?

Jüri
Ma arvan, et negatiivse stsenaariumi korral me lihtsalt ühel hetkel lakkame loomast ja vahet ei ole, kas graafilises disainis või mõnel muul tegevusalal. See teeb meid laisaks ja suretab meie instinktid ning nende allikad välja, nii et me ei tunnegi enam vajadust luua. Me muutume ise mõnes mõttes robotiteks ja tehisisintellektideks.

Ionel
Uus tehnoloogia on alati ahvatlev. Ühtpidi on see kiusatus olla laisk, teisalt pakub see mängurõõmu. Kuidas on sinuga?

Jüri
Kui tahad laulutekste luues riime leida, siis mõtled, et AI niikuinii mõtleb midagi sellist välja, mida sa ei tea. See on sihuke lapselik asi, mängulust. Ja sa ei katseta mitte igavusest ega laiskusest, vaid pigem uudishimust. Jah, on samas kiusatus aina lihtsamalt neid asju teha... Ei, ma tunnen põnevust. Ma olen ikkagi optimist, kuigi ohumärke on. Meid hoiatatakse nii palju, kõige targemad inimesed on meid hoiatanud, aga me ei tea, kuhu see kõik välja jõuab.

Ionel
Ma provotseerin, mul on üks hüpotees. Mulle tundub, et uue tehnoloogia, eriti AI kasutamine tõstab altpoolt üldist taset ning keskpärane ja halb muutub palju paremaks, mis on väga positiivne. Mis ma näen negatiivset, on see, et tehnoloogia ühtlustab

ka ülemist kihti, tipptaset. Kui varem olid väljapaistvatel talentidel isikupärased omadused, mis olid kopeerimatud, ennenägematud ja enneolematud, siis seda on nüüd üha raskem hoida enda lõõmatu loomingulise konkurentsieelisena. Geniaalne silm, käsi, hääli või mõte on tehnoloogia abil lihtsalt kaaperdatav ja kopeeritav. Taustal, laiemas kultuurikontekstis toimub ka popkultuuri üleprodutseerimine kõigis tema ilminguis. Kõik on nagu nii hästi produtseeritud, et seal lõpus täpselt ei saagi aru, kes on päris talent ja kes ei ole. Kuidas sina sellesse suhtud? Kas sa oled midagi sarnast kogenud?

Jüri
Ma olen seda kogenud selles kontekstis, et kui ma sotsiaalmeedias jälgin teatud tüüpe, siis algoritm oskab mulle ette sööta nii palju head kraami, et ma hakkan kahtlema, et kurat, kõik ongi nii hea, kus see halb siis peidus on? Kus need keskpärased peidus on? Tase tundub nii ühtlane mõnes mõttes, et isikupära muutub kollektiivseks. Ja siis jääb mulle tänu algoritmile mulje, et kõik mõtlevad ühtemoodi, kuigi see kõik on minu

maitsel põhjal kujundatud. Ma saan aru, et see on minu stiil, ja siis pean endalt küsima, kas ma pean tõesti samu asju tegema. Tahaks vahepeal nagu ära joosta ja leida seda, mis on mul päriselt sees. Mõtlen, kuidas ma saaksin muusikat kuulata niimoodi, et ma ei näeks kogu aeg teiste inimeste mõtteid. Keegi ütles mulle, et kui sa vahepeal kahtled endas, siis mine vaata sitta teatrit või kuula sitta muusikat. Kurv, aga tõsi.

Ionel
Sa oled teisel kursusel. Kuidas on sul siia maani läinud?

Jüri
Väga hästi. Ma lubasin endale, et võtan endale nüüd teisel aastal rohkem aega kooli jaoks, sest ma ei taha teha asju ülejalatean, et saan neid teha nii palju paremini. Ma teadsin ette, et aasta lõpp läheb kiireks, aga tulin ikkagi teiste asjade pärast siia kooli, mitte et peale tööd millegagi lihtsalt kähku ühele poole saada. Mis veel räägib selle kasuks, mis ma ütlesin, on see, et meie kursus on nii kokkuhoidev. Üllatavalt tihti me räägime

ja kohtume, isegi arvestades seda, et meie õppetöö toimub üle nädala.

Ionel
Kuidas sa nüüd põhjendad enda jaoks otsust tulla EKAsse? Kuidas EKA toetab sind enesearengus ja muutustega hakkama saamisest?

Jüri
Sa õpid siin ju erialale lisaks nii palju muud: sotsiaalseid elemente, distsipliini. Sa õpid siin, sest sa leiad siit endale sõbrad võib-olla eluks ajaks, sa leiad siit endale oma kommuuni, see ei ole ainult loomes kinni.

Minu jaoks oligi üks asi, miks ma pikalt tahtsin tulla ülikooli, see, et ma tundsin, et see on minu elust puudu olnud. Siit ma saan muidugi tarkust juurde ja saan arendada seda, mis minu seest tuleb, aga samas on see ka nii palju kõike muud. Ma tahaks loota, et me ei unusta, et me ei tule siia õppima ainult sellepärast, et kuidagi oma ego täita. Minu jaoks on see tervik palju tähtsam. EKA on üks tervik väga paljudest asjadest.

Ionel Lehari ja Jüri Pootsmann. Foto: Piret-Klea Velleste

Teekond algab EKAst

Vestlesid vennad, sotsiaalse disaini magistrant Jan Teevet ja sepise eriala vilistlane, metallitöökodade juhataja Taavi Teevet

Jan
Ma olen mitu päeva mõelnud, kuidas seda vestlust alustada, sest kui aus olla, siis ega me just liiga tihti kahekesi kaminas põlevaid halge vaadates kunstist või disainist kõnele. Kui räägime, siis üldiselt ilma kaminata ja mitte sellest, kust tuleb inspiratsioon või mis on loomingu algimpulss, vaid sellest, kas mõne järgmise projekti jaoks peaks Kulkale hinnapakumisi küsima hakkama, palju kruve tarvis läheb või kas näitleja X rauast mantliga lavailikka joosta saab.

Taavi
Ei räägi me kunstist, jah, sest kui selline hetk peaks tekkima, kus kahekesi rahus maha istuda saab, siis on parem koos vaht olla, kui peenetel teemadel filosoferida.

Jan
Nõus. Koos vaikimine on üks kuratlikult eksklusiivne tegevus.

Taavi
Et ühine suund kätte saada, siis meenus mulle 2023. aasta kevadest hetk, kui olin komisjonile esitanud oma magistritöö „Ridadevahelisel teelahkmel“ ja ootasin Eik Hermannit retsensiooni. Ootasin ja ootasin. Ja siis see saabus ja niitis mu jalust. Muu seas tõi Eik retsensioonis

välja ühe mõtte, mida ma ise sõnadesse panna ei osanud: „Teadlased on pingekohtade lahendajad, loomeinimesed aga on pingekohtade (ja -ruumide) kruttijad ja vormistajad. Teadlased otsivad fikseeritud ja käegakatsutavat tõe, vahel lausa ühte kõike-seletavat valemit. Loomesinimesed valmistavad võimalikke maailmu ja otsivad pigem veenvust kui tõe. Tihti tuleb siiski ette, et nad oma otsingute ja valmistuste käigus satuvad sulatõdedele.“

Jan
Tead ju seda mängu, kus midagi on ära peidetud ja otsija aitamiseks öeldakse ainult „Soel!“ või „Külm!“? Ma usun, et üsna tihti tahaks mõni eksamikomisjoni liige viimse piirini pingul närvidega sisseastujale öelda, et poolteist sammu paremale ja siis hakkab juba soojemaks minema. Vahel öeldaksegi. Ja vahel harva juhtub, et ütlemisest on kasu: sisseastuja astubki kõigepealt ühe ja siis veel pool sammu paremale, jääb täpselt õigel hetkel seisma ja leiab üles õige vastuse. Ent õige vastus ei ole veel tõe.

Taavi
Kui ma ise sisseastuja rollis olin, tundus mulle, et lõpuks on tõe kusagil käegakatsutavas

kauguses, varjab ennast praegu ukse taga ja saabub pärast seda, kui komisjon õppimiseks roheline tule annab. Kui õppima asusin, sain peagi aru, et tõe ei oota esimese nurga taga, vaid teda tuleb hakata taga ajama. Ja seda ma teen siia maani, ajan tõesid taga. Vahel tundub, et jõuan päris lähedale, siis jälle mõistan, et tagaajamine on oodatust pikajalisem protsess.

Jan
Keegi ei helista kellukest, kui kogemata tõe otsa komistad. Aga see ei tähenda, et tõe oleks kohutavalt kaugel ja kättesaamatu. Kui ma selle tõe märklaua ruumis kuhugi paigutama peaksin, siis asetaksin ta kukla taha, nii et tõe tabamiseks peab nool pooltel teel suunda vahetama ja vasakut kõrva riivamata märki tabama.

Kui sa olid EKAsse sisse saanud, siis millal või millega seoses sul esimest korda see „Heureka!“ moment tekkis, kus hakkas tunduma, et saad justkui millestki aru?

Taavi
Päris pikalt ei saanud peaaegu üldse aru. Oli kõhklusi ja aimamisi. Baka lõpuks sain nii palju aru, et praegu ei tohi poolleli jätta, liiga

Lisainfo

Taavi Teevet, „Ultima fides 1“. Pronks. Fotod: Margus Elizarov

Taavi Teevet, „Tsentrifugaal nr. x+6“. Sulametall on võtnud vormi pöörlevasse vormi valamisel.

õrn hetk. Aga esimesed aimamised ja väikesed selgusehetked kaasnesid ilmselt füüsika-õpikutest loetu kogemisega praktikas (raud läheb tules pehmeks, hõbe sulab) ja võimalusega seda kõike kontrollida ja suunata, teha esimesi samme, taltsutades tuld. Kuigi üks esimene päris heureka või nihe arusaamas tekkis kohe õpingute alguses, kui jõudis kohale, et sepp ei pea nõrgisena polsele kuuma raua taguma: tuim tagumine pole see, mida meilt oodatakse.

Jan
Minu aeg EKAs on olnud üksjagu lühem, aga ma olen nii tudengi kui ka õppejõuna mõistnud, et kui näiteks lavakas on pidev kõrgepinge ja varahommikust hilisõhtuni vältavad tunnid osa õppemeetodist, siis kunstiakadeemia kogemuse intensiivsus sõltub palju rohkem inimesest endast ja tema valikutest.

Taavi
Mul võrdlusmoment puudub, aga mulle tundub, et kui tudengile või tudengina üldse midagi juurde tahta, siis see on aeg. Ükskõik milline ajaraam ka ette antaks, ei ole võimalik ehte- või sepakunsti või mis tahes muud kunsti lõpuni ära õppida. Muidugi on ka lühikese ajaga võimalik ennast väga intensiivselt tehniliselt arendada, tuupida pähe kunstiajalugu või lugeda seminaritekste lihtsalt selleks, et need loetud saaks, aga et endast aru saada ja ennast eesootaval väljal positsioneerida, on vaja aega.

Jan
Nõus. Aga ajal ja ajal on vahe. Mul ei ole midagi logelemise vastu (pigem vastupidi) ja ma saan suurepäraselt aru, et kooli kõrvalt töö käimine pole väga paljude tudengite jaoks mitte valiku, vaid ellujäämise küsimus, ent just aeg, mille

me pühendame oma valitud erialale, on see, mis määrab meie mõtete kullaproovi. Kuigi õnne peab ka olema.

Taavi
Õnne peab kindlasti olema.

Jan
Ja noh, on ju vana ja ajas järele proovitud tõe, et diplom kellestki kunstnikku ei tee. Kool on ja peabki olema turvaline ruum katsetamiseks ja eksimiseks, aga tänases maailmas võib aja vaimu tabav mõte loetud tundidega miljonite inimesteni jõuda. Nii et koolitöö ei ole vabandus teha vähem: „Eh, no praegu ma teen lihtsalt hindamiseks midagi valmis, aga kui ma päriselt tööd tegema hakkan, siis ma alles näitan teile.“ Edasi lükkamiseks leiab alati vabandusi, kas või lõpuni välja.

2023. aasta sügisel stsenograafe õpetades andsime kaasõppejõud Kairi Mändlaga tudengitele üheks ülesandeks vaadelda avalikus ruumis paiknevaid reklaampindu kui tühja lõuendit ja täita need Hamleti sõnadest „Aeg liigestest on lahti – neetud rist, / et minult nõuab paikapanemist“ lähtuvalt. Sellest ülesandest sündis Rebeca Parbuse teos „Hetk“ (koos Estookiniga), mis ei saanud mõneks nädalaks mitte üksnes kogu Eesti avaliku arutelu keskseks teemaks, vaid jõudis muu hulgas BBC uudistesse ning pälvis kõikmõeldavaid auhindu.

Taavi
Tõsi, aga „aja paika panemise“ mõõdupuu ei pea olema BBC, „AK“ või Delfi Meedia. Võib jäägitult pühenduda ja uudiskünniseid ületamata salvestada kogetu ja õpitu oma pähe või päevaraamatusse.

Jan
Muidugi. Küsimus on pigem selles, kas võtta kooli kui hüppelauda või (vette)hüpet tundmatusse. Mu meelest tasub hüpata.

Taavi
Aga tundmatus kohas pigem jalad ees!

Jan
Tead, ma usun, et tundmatus kohas võib enne vabalt lihtsalt ujumas ära käia, küsida teistelt hüppajatelt, kuidas põhi on, ja siis hüpata täpselt nii, nagu endale õige tundub. Peaasi, et ei roniks kõige kõrgemasse torni, kuhu passima jäädes tekib kergesti tunne, et see ongi teekonna lõpp-punkt.

Taavi
Üks asi, milles mina veendunud olen, on igatahes see, et EKA pole passima jäämise lõpp-punkt, umbjärv ega siseujula. EKA on ühenduses maailmamerega ja teekond algab siit.

Jan
See oleks ilus ja pateetiline lõpp küll, aga ma ütleks, et see pole sugugi kivisse raiutud. See, kas EKA on maailmamerega ühenduses ja millised teekonnad siin algavad või lõppevad, sõltub iga siia sattunu otsustest.

Taavi
Rikkusidki ära kõik.

Jan
Ütle siis lihtsalt veel midagi.

Taavi
[Vaikib]

Jan Teevet ja Taavi Teevet. Seinal Taavi Teeveti „Tsentrifugaal“

Reblow' meetod ehk teine klaasipuhumine

„Taidestuudiumi“ magistrant ja klaasitöökoha juhataja Rait Lõhmus

Sellel kevadel Eesti Kunstiakadeemia „Taidestuudiumi“ magistriõppe lõpetajana on minu uurimistöök keskmes valmisvormi potentsiaal klaasipuhumises.

Meie aega ja ruumi on loodud hulgaliselt klaas-esemeid, mille väärtus aja jooksul erinevas tempos ja erinevatel põhjustel kahaneb. Ometi on nende objektide loomisele ja tootmisele kulutatud märkimisväärne hulk energiat:

valmistatud on kvaliteetne materjal, seejärel on disainer loonud vormi, mis sobitub tootmisega, ja edasi on need esemed tihti peale tarbijateni transporditud.

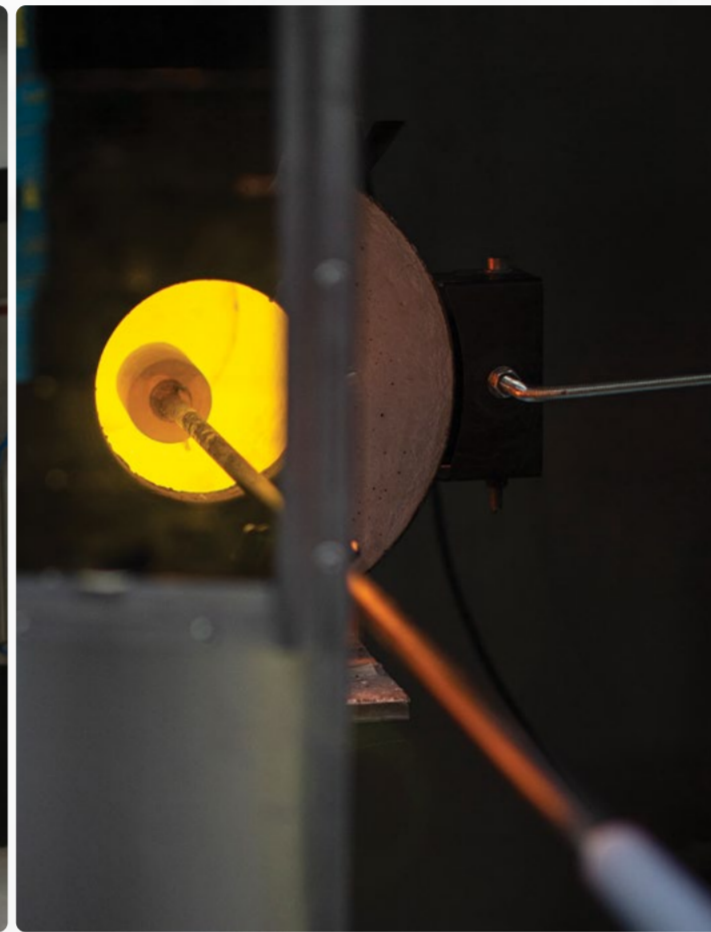
Kui kasutada ära säilinud põhifunktsioon – anum –, on objekti ümbervormimine võimalik ja klaasipuhumine energiasäästlikum. Ümberpuhutud objektides peegelduvad märgid nende varasemast vormist ja elust.

Olemasolevale uut ehitada on ühtlasi põnev disainiülesanne. Valmisvorm seab piirid, mida tuleb sekkumisel arvestada.

Valmisvormide kasutamist võib vaadelda ka kui koostööd. Jätkates varasema meistri või disaineri tööd, kannan ma nende loomingut edasi, lisades sellele oma tõlgendused ja teemad, mis mind disainerina kõnetavad. Baasstruktuur on olemas, uued ideed ja suunad tuleb

Töö klaasipuhumise stuudios. Foto: Mari Uibo

Klaasi kuumutamine soojendusahjus. Foto: Mari Uibo

Pudeli kuumutamine temperatuurile 800-900 °C. Foto: Mari Uibo

Lisainfo

olemasolevaga kokku sobitada. Koostöö pakub põnevaid katsumusi ja loob protsessis uusi väärtuseid, lisades uut tähendust ja funktsioonide kihti.

Tootmise seisukohast on pudeliklaasi töötlemise aeg märksa lühem. Tehases puhub või pressib masin klaasi vormi ning saavutatud vorm peab piisavalt kiiresti jahtuma ja oma kuju säilitama. Seetõttu on pakendiklaasi ümbervormimise aeg võrdlemisi lühike, mis muudab niigi tempoka töö stuudios veelgi kiiremaks.

Uurides valmisvormi potentsiaali klaasipuhumises, olen ümber mõtestanud traditsioonilise puhumistöökoja seade ja materjaleelistuse. Traditsioonilised seadmed ja tööriistad kaotavad oma tähtsuse ja rolli. Lähenedes materjalile ja olemasolevatele klaasvormidele uue nurga alt, meeldib mulle seda näha kui tulevikku vaatavat klaasipuhumist, mille puhul võiks töökoda liikuda hoopis materjali leiukohtadesse.

Lihtsustades ja modifitseerides puhumistöökoja ja vajaminevaid tööriistu annab kunstnik-

disainerile võimaluse töötada sellise ressursinõudliku materjaliga nagu klaas.

Reblow' meetod pakub välja vahendite tööriistakasti ning koosloomeideed, milles kohtuvad nii erinevad ajajooned, autorid kui ka tehnikad. Valmisvormi kasutamine kannustab kunstnik-disainerit analüüsima lähtevormiks valitud objekti ning sellesse süvenema, hinnates selle tõlgendusvõimalusi ja sobivust ümbervormimiseks.

Joogiklaasiks ümberpuhutud pudeli seeriast „revorm“. Foto: Mari Uibo

Reblow x kollektiir – EKA tudengite Rait Lõhmuse ja Mari Uibo loodud disainistuudio kollektiir tootevalik. Foto: Rait Lõhmus

„Slänger“ ehk eesti-vene slängikalender

Graafilise disaini osakonna juhataja Ott Kagovere intervjuu graafilise disaini eriala vilistlase Ljubov Terukovaga

Ljubov Terukova graafilise disaini eriala lõputöö „Slänger“ näitab, et disaini võib kasutada väga erinevate teemade käsitlemiseks. Tema lõputöös kohtuvad keele ja identiteedi küsimused lõbusas, keel-pöses-stiilis. Terukova võitis 2024. aastal Eesti Kunstiakadeemia disainiteaduskonna noore disaineri preemia ja järgmise aasta alguses valiti tema teos „Slänger“ esindama EKAt Milano disaininädalal Itaalias.

Räägi oma lõputööst lähemalt. Mida sa uurisid ja kust sai idee alguse?

Kui aasta tagasi oleks keegi mulle öelnud, et mu lõputööks on kalender, siis ma oleks küll naerma pursanud, sest viimasel õppeaastal sain praktilal disainistuudios Ruum 414 kõri-auguni kalendrid kujundada. Pool aastat hiljem aga sündis „Slänger“ ehk Eesti slängi kalender. See tutvustab tänapäeva Eesti slängi sagedusega üks sõna nädalas. Mulle tundus, et selline vabam lähenemine võtab ära sõnaraamatu tõsiduse ja visuaalseerib slängi mängulisust.

Lõputöö on mahukas ja kulukas projekt nii vaimselt kui ka materiaalselt. Seetõttu tahtsin teha midagi kasulikku. Mängu tulid kolm keelt, mida oskan: eesti, vene ja inglise keel. Huvitav oli reflekteerida selle üle, kuidas need minu igapäevaelus põimuvad. Eestikeelses keskkonnas vabalt suheldes tekib mul vahel siiski raskusi slängisõnadest aru saamisega ja nii võtsingi endale üles-andeks need selgeks saada. See mõte meeldis ka mu sõpradele Narvast, kelle emakeel on samuti vene keel. Meid ühendas huvi eesti slängi vastu.

Kuidas jõudis su töö oma lõppvormini?

Algne plaan oli teha „Slänger“ nõukaaegse lauakalendri formaadis, kus iga päeva kohta

on üks leht. Neis kalendrites oli alati lisaks kuupäevale palju muud infot: horoskoop ja igasugused nõuanded, kas või taimede istutamise kohta. Mind inspireerisid veel mõne kuulsa disaineri, näiteks NOTON Himekuri ja Karel Martensi kalendrid.

Tegelesin lauakalendri ideega kolm kuud. Paar nädalat enne lõputöö esitamist tegin juhendaja nõuannete alusel drastilise muutuse: loobusin läbivalt ühest formaadist ja võtsin kasutusele viis erinevat, sest otsustasin kasutada kalendri erinevate seksioonide jaoks eri suurusega paberit. Samuti muutsin trükkimisviisi.

Mul oli algul uue versiooni suhtes väga palju kahtluseid, sest selle tootmine on keeruline, põhimõtteliselt käsitöö. Seda ei saa trükikojas masstoota. Saan teha vähem eksemplare, mistõttu jõuab toode ka väiksema arvu inimesteni. See läks vastuollu mu sooviga teha midagi hästi kättesaadavat ja soodsat. Samas oli uues versioonis midagi kõnekat: see oli mänguline ja rõõmus, värvid hakkavad silma.

Ajaga sain nende muudatuste väärtusest aru. Ma poleks kunagi saanud „Slängeri“ lõplikul kujul üksinda teha. Lõputööst kujunes mulle tõsine katsumus ja tänu juhendajatele valmiski selline bännerkalender.

Milline panus oli juhendajatel sinu lõputööprotsessis?

Mu kalender koosneb kahest osast – visuaalsest ja sisulisest – ning seepärast oli mul ka kaks juhendajat, mõlemad graafilised disainerid.

Sina juhendasid mind peamiselt sisu alal. Aitasid mul mõtestada slängi, näiteid, teemasid jms, pealegi tunned kõiki kolme

keelt. Teine juhendaja oli Austraaliast pärit Alexandra Margetic. Kuna ta eesti ega vene keelt ei räägi, siis tegelesime koos vormi arendamisega. Tema tähelepanekud olid samuti kuldaväärt. Kalendri formaadi muutmine oli tegelikult tingitud sõnade puudusest ja just Alexandra julgustas mind formaati muutma.

Mõnikord olen enda idees nii kindel, et teiste inimeste tagasiside lendab ühest kõrvast sisse ja teisest välja. Juhendajad aitasid mul oma kinnisideedest lahti lasta ja tööga edasi liikuda.

Sa pälvitud ka EKA parima noore disaineri preemia. Mida see sulle tähendab?

Kui auhinnatseremoonial minu nimi välja kuulutati, ei suutnud ma seda uskuda, jalad läksid nõrgaks ... See tunnustus on mulle palju väärt ja ma hindan seda kõrgelt.

Samal ajal tunnen, et see kuulub paljudele inimestele: mu kursusekaaslastele, graafilise disaini osakonna õppejõududele, juhendajatele, minu perekonnale ja sõpradele. Preemia näitab, et olen seal, kus vaja, ja mind ümbritsevad inimesed, kellega koos on võimalik mägesid liigutada.

Millega sa praegu tegeled?

Kolisin tagasi Narva, Igatsesin oma kodulinna. Töötan VitaTiimis, mis on mitte-formaalse õppe keskus, ning kujundan õppematerjale ja teen projektidele visuaale.

Minu suurim projekt siin on kohalik noorte ajakiri Narvamus, mille nimel oleme väikese tiimiga töötanud juba viis aastat. Lisaks võtan mõnikord vastu freelance-projekte, mille sisu mind kõnetab.

34

Ljubov Terukova, „Slänger“ Fotod: Ljubov Terukova

Kuidas suhtud AI-sse?

Isiklikust kogemusest positiivselt. Erialalisest vaatepunktist ma ei usu, et AI veel niipea meie (disainerite) töö üle võtab, sest mingisugune inimlik disainiaspekt on see, mida kliendid meie töös hindavad ja väärtustavad. Kuid pean tunnistama, et mu arvamus võib olenevalt päevast muutuda

ja väga vastandlik olla, sest see sõltub paljuski kontekstist. Näiteks minu igapäevases kodukontori töös on see tõhus vahend pilditöötuses, mille abil saan kiirelt ja lihtsalt muudatusi teha. Samal ajal meenuvad need jubedad lood kui kergeit on kuritarvitatud piitidega manipuleerimist, veel hullem kui

kellegi identiteeti. Tunnen, et ohud privaatsusele ja turvalisusele on AI tulekuga kasvanud. Seetõttu hoian isiklikke andmeid turvaliselt enda teada nii palju kui vähegi saan. Samuti tekivad siinkohal eetilised küsimused. Kindlasti võib AI tugevdada eelarvamusi, diskrimineerimist või ebaõiglust

KUUM KÜSIMUS

kui algoritmid ei ole läbipaistvad või kui andmed on kallutatud. Teen oma otsuseid läbimõeldult ja järjest rohkem vaatan kõike allikakriitilise pilguga.

Kelli Kütt
Graafiline disain BA II kursust

Foto: Pärtel Eelmer

Tagasi Pariisi

Aksessuaaridisaini eriala viistlane
Anna Abrosimova

Minu Eesti Kunstiakadeemia õpingute kogemus on väga meeldiv, täis elamusi ja mälestusi kogu eluks, alustades inspireerivast hoonest ja inimestest kuni õppereisideni Itaaliasse, Saksamaale, Prantsusmaale jm.

EKA loominguline keskkond ja õppejõud aitasid kaasa mu disainikeele kujunemisele: iga projekti käigus õppisin midagi uut nii enda kui ka valitud eriala kohta. Ühe aasta oma EKA õpingutest veetsin Pariisis. See on kogemus, mis andis mulle juurde julgust ja enesekindlust, kuid tagasi tulles sain aru, kui väga ma ikkagi igatsesin EKAt ja oma osakonda.

Õpingud süvendasid minu huvi moe-aksessuaaride vastu: juba õpingute kõrvalt

kuni siiani töötan Stella Soomlaisi studios meistrina. Valmistan käe- ja seljakotte ning muid nahast aksessuaare. Kohalikus jätkusuutlikus ettevõttes töötamine on õpetanud mulle palju nii tootmise kui ka tarbija kohta. Ka võimalus suhelda meistrina otse kliendiga on olnud väga inspireeriv. Töö ja õpingute kõrvalt hakkasin looma ka oma brändi, mille fookuses on käekotid.

Kuigi väiksemal brändil on omad võlud, tahan kindlasti saada suures moemajas disainimise kogemuse, et teha selle alusel otsus, kumba teed pidi soovin minna. Hiljuti saingi tänu EKA-le võimaluse osaleda praktikakonkursil, mis viib mind juba veebruaris kuueks kuuks tagasi Pariisi. Lähitulevikus on seega minu jaoks kõige tähtsam õppida võimalikult palju

EKA avab ukse. Kõitedisain kõrvalerialana

Aksessuaari ja kõite osakond,
graafilise disaini osakond

Kõitedisaini erialal on ühendatud visuaalne ja vormil põhinev disain. Kuna kõide on üht-aegu nii ainulaadne objekt, tiražeeritud kommunikatsioonikandja kui ka tarbeese, on kõitedisainil võimalik töötada nii galeriides isikunäituste kui ka loovagentuurides igapäevaste projektidega.

Alates 2025. aasta sügisest saavad Eesti Kunstiakadeemia graafilise disaini ning moe-, aksessuaari- ja tekstiilidisaini bakalaureuse-tudengid valida kõitedisaini kõrvalerialaks.

See on ideaalne valik neile graafilise disaini õppijatele, kellele pakuvad huvi raamatud ja trükised. Kõitedisaini kõrvaleriala ainetes lihvivad nad oma paberi ning tööstuslike ja eksperimentaalsete (autori)raamatute oskusi ning teadmisi.

Aksessuaaridisaini ja kõite ühisosaks on nahk ning selle traditsioonilised tehnikad. Kõrvalerialal on võimalus tegeleda vormidisainiga. See võib olla näiteks eksklusiivne pakend, origami väikevorm või

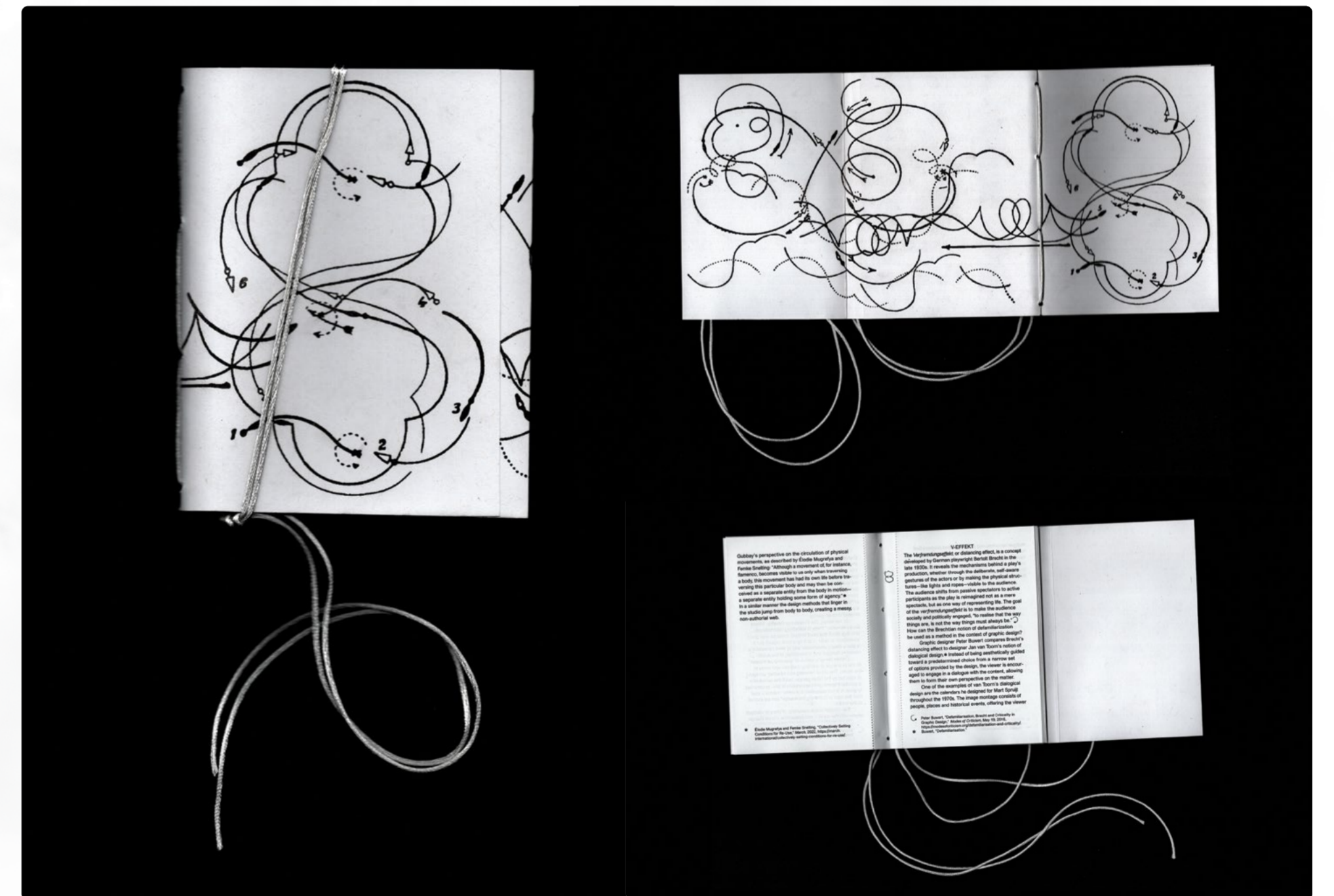
rikkaliku dekooriga kõvakonstruksiooniline karp-kott.

EKAs toimib kõrvaleriala taustal veel Kõitelabor, kus on mitmekesised võimalused ja mille valikainetes võivad osaleda kõik EKA tudengid sõltumata oma põhierialast. Nagu EKA teistestki stuudiotest saavad nad Kõitelaborist nõu ja tuge oma isiklike kunsti- ja disainiprojektide teostamiseks, sealhulgas naha või paberiga seotu kohta.

Aksessuaaridisaini eriala 2024. aasta viilistlase Liisi Hinto silmapaistev kõitesaavutus: Prantsusmaal toimunud Biennales Mondiale de la Reliure d'Arti konkursi grand prix. Fotod Liisi Hinto tööst „VOL DE NUIT“. Fotod Liisi Hinto

Kõitelabori panus ei piirdu raamatutega: 2024. aasta sügisel osalesid tudengid edukalt EKA ettevõtluskoostöö programmis „Laetus“, pakudess Eesti Pangale jätkusuutlikke lahendusi meenemüntide pakendamiseks. Fotod: Aron Urb

Graafilise disaini magistriõppe üllõpilase Linnea Lindgreni raamat „Hovering“, mis ürib mitteautorlust graafilises disainis ja hõljumist kui teadmiste jagamise viisi. Enamik lehti on perforeeritud, võimaldades neid ümber paigutada, ära visata või kellelegi kinkida. Fotod: Linnea Lindgren

ERKI moeshow kui tudengite juhitud disainirevolutsioon

Moedisaini korralduse eriala juhi Marion Laeva intervjuu teise kursuse tudengi ja ERKI moeshow' 2025 peakorraldaja Michelle Ambergiga

ERKI moeshow on Eesti moemaastiku värskendav tuulehoog, kus noored talendid saavad esimest korda oma loominguga avalikuse ette astuda. Selle ainulaadse moesündmuse taga seisavad Eesti Kunstiakadeemia tudengid, kes võtavad enda õlule korralduse ja kunstilise juhtimise, luues platvormi, mis on palju enam kui lihtsalt järjekordne moeetendus.

Millised rolle on tudengitel võimalik ERKI moeshow' korraldamisel täita?

Tudengid on ERKI moeshow' korralduse süda. Nad on kogu protsessi keskmes alates sügisel ideede genereerimisest ja kontseptsiooni väljatöötamisest kuni aasta teises pooles sündmuse täiemahulise elluviimiseni. Igal aastal tuleb kokku uus tiim motiveeritud ja andekaid tudengeid, kes toovad kaasa oma ainulaadsed oskused ja särava isiksuse.

Meeskond on jaotatud nelja tiimi: graafiline disain, tagalava, lava ja meedia. Just tänu sellele leiab igaüks endale sobiva rolli, milles oma tugevusi rakendada. See on kogemus, mis võimaldab panna proovile nii erialased teadmised kui ka loomingulise lähenemise.

Töötame koos ühise eesmärgi nimel luua professionaalne ja meelde jääv moe-show, mille üle saavad kõik tohutult uhkust tunda ja ainulaadseid kogemusi oma elus edasi kanda. ERKI moeshow on koht, kus sünnib alati midagi erakordset ja värsket, mida ei leia kusagilt mujalt!

Michelle Amberg, Foto: Kristel Pähkel

Annika Kiidron Roometsa kolleksioon. Foto: Arnaud Lefeullade

„XXX“ kolleksioon. Foto: Martin Buschmann

„XXX“ kolleksioon. Foto: Maria Mäeots

Mida on ERKI moeshow' peakorraldaja roll sulle andnud?

See on olnud minu jaoks erakordne väljakutse ja võimalus. Olen saanud tohutult praktilisi kogemusi nii juhtimises, tiimitöös kui ka loominguliste lahenduste väljatöötamises – kõik see on vajalik, et üks niivõrd suur sündmus ellu viia. Olen väga õnnelik, et saan tutvuda erinevate uute tudengite ja inimestega ning teha nendega tihedalt koostööd.

Samas on see teekond olnud ka isiklikult väga rikastav: ERKI moeshow' korraldamine on andnud mulle enesekindlust ja aidanud mul avastada, kuidas oma kire ja teadmiste kaudu midagi suurt ja tähendusrikast ära teha. Eriti oluline on olnud võimalus panustada valdkonda, mida südamest armastan, ja näha, kuidas see mõjutab Eesti disainimaastikku.

Milliseid pädevusi oled selle käigus omandanud?

ERKI moeshow on andnud mulle võimuse astuda välja mugavustsoonist ja proovida kätt valdkondades, mida ma varem ei olnud puudutanud, olgu selleks tehnilised lahendused, avalikud suhted, põhjalik eelarvestamine või suure tiimi juhtimine. Kõige suurem väärtus on aga olnud õppida, kuidas motiveerida erinevaid inimesi ja viia ellu meie ühiselt jagatud visioon.

See kogemus on õpetanud mulle, et kõik katsumused on ületatavad ning suurepärase tiimi ja pühendumisega on kõik võimalik. Lühidalt öeldes: ERKI moeshow' korraldamise kogemus on igale tudengile lõpu ja mitmekülgne. See on parim viis avastada oma tegelik potentsiaal, mis tuleb kasuks igas eluvaldkonnas.

Backstage. Fotod: Martin Buschmann

ERKI moeshow on mulle modellina alati olnud üks aasta oodatumaid sündmusi. Imeline on jälgida uute disainerite loomingut ja panustada nende visiooni elluviimisesse. Igal aastal üllatab ERKI oma uue ja huvitava kontseptsiooni ning asukohaga.

Kui viimati ERKI-I modellina kaasa tegin, kuulsin moedisaini korralduse erialast, mis annab võimaluse osaleda õpingute käigus ka ERKI moeshow' korraldamises. Teadsin, et soovin õppida Eesti Kunstiakadeemias, ning moedisaini korraldus

oli minu valik, kuna moemaailma telgitagused ja loomeäri on mind alati huvitanud.

Kertu Kink, moedisaini korralduse esimese kursuse üliõpilane

Fotodel Kertu Kink modellina ERKI moeshow'i 2021-2024. Fotod: Martin Buschmann

Mis sind liigutab?

Mind liigutavad ilu, siirus ning mõtted suurelikkusest ja igavikulisusest.

KUUM KÜSIMUS

Maria Rooslaas, moedisaini tudeng, III kursus

ERKI moeshow backstage 2023. Fotod: Martin Buschmann, Maria Mäeots, Mia Tohver.

Unelmate atmosfäär. ERKI moeshow' graafiline disain

Graafilise disaini osakonna juhataja Ott Kagovere intervjuu Andres Alliksaare ja Kätriin Reinartiga

See on Eesti Kunstiakadeemia juba tuntud tava, et ERKI moeshow' korralduskond koosneb oma maja tudengitest. Aastal 2024 vastutasid visuaalse identiteedi eest graafilise disaini teise kursuse tudengid Andres Alliksaar ja Kätriin Reinart. Loe lähemalt, kuidas noored disainerid löid moeshow'le unelmate atmosfääri ja mis kogemuse see neile andis.

Andres
Valisin samuti moeshow' vabaaineks, sest pean oluliseks saada kogemusi projektidest, mis ei piirdu ülikoolisestest tegemistega. Kindlasti tunnen ka huvi suuremate sündmuste korraldamise telgitaguste vastu.

Milles seisnes teie kujundusidee?

Kätriin
Meie idee märksõna oli fever dream, millest kujunes välja ka meie disain. Valisime heledad ja pastelsed toonid, et luua unelmate atmosfääri. Sama eesmärki kandsid valged pilvesed, millele lisatud tekst tõusis esile kirjust taustast.

Moeshow' logo kujundasime viisil, mis meenutab traageldatud niiti. Kõik tiimiliikmed jagasid oma mõtteid ja visioone, mida püüdisime ka kujunduse loomisel arvesse võtta.

Teid juhendas graafiline disainer Maris Põrk. Kuidas koostöö sujus?

Kätriin
Koostöö juhendaja Marisega sujus suurepäraselt. Ta andis meile asjalikku tagasisidet ja innustas pidevalt, et töö saaks õigeaegselt ajaks valmis ning oleks kvaliteetselt tehtud.

Millist nõu annaksite ERKI moeshow' tulevastele graafilistele disaineritele?

Kätriin
Usun, et tuleks kuulata oma tiimikaaslast ja nendega arvestada. Samas on tähtis jääda kindlaks oma seisukohtadele, väljendada oma soovet selgelt ja õigeaegselt ning hoolitseda selle eest, et ka enda töö saaks tähtjaks tehtud.

Andres
Kindlasti tasub olla kursis teiste korraldustiimi liikmete tegemistega, et ei tekiks infosulgu ja kõik oleksid ühel lanel.

ERKI moeshow 2024 visuaalne identiteet. Autorid: Kätriin Reinart ja Andres Alliksaar

Plakati kujunduse ülesanne

Graafilise disaini osakonna juhataja Ott Kagovere

Leia uudis, mis sind kõnetab, ja kujunda see ümber plakatiks (plakati baas järgmisel lehel).

Kujundamisel pea meeles plakati sihtrühma: kas see on mõeldud sinu sõpradele, sinu vanematele, võõrastele inimestele või kellelegi neljandale? Vastavalt sihtrühmale ja uudise sisule vali plakati meeleolu

(rõõmus, kurb, tõsine, hoiatav...). Mõtle ka sellele, kus see plakat nähtav võiks olla: internetis, avalikus ruumis, rahvamaja seinal... Märka erinevaid infohulki ja süstematiseri nad loogiliselt (mis on peamine sõnum, teisene info...).

Mõnusat kujundamist ja võta plakat sisseastumiskatsetele kaasa!

Inspiratsiooniks tudengite tööd:

1. Magnús Harjak
- 2.-3. Gert Rasmus Rannamets
4. Lola Pärna
- 5.-6. Nellii Viisimaa
7. Mark Kokotov
8. Martin Kislõi
- 9.-10. Georg Ander Sild
11. Oliver Udeküll, Pille-Riin Valk

12. Pille-Riin Valk
- 13.-14. Ines Maria Uudam
- 15.-16. Ronald Trei
- 17.-18. Diana Tammets
- 19.-20. Mette Mari Kaljas
21. Anete Ots, Mariliis Tarja
- 22.-23. Laura Merendi
24. Patrick Zavadskis
- 25.-26. Markus Laanisto
- 27.-28. Agnes Isabelle Veevo

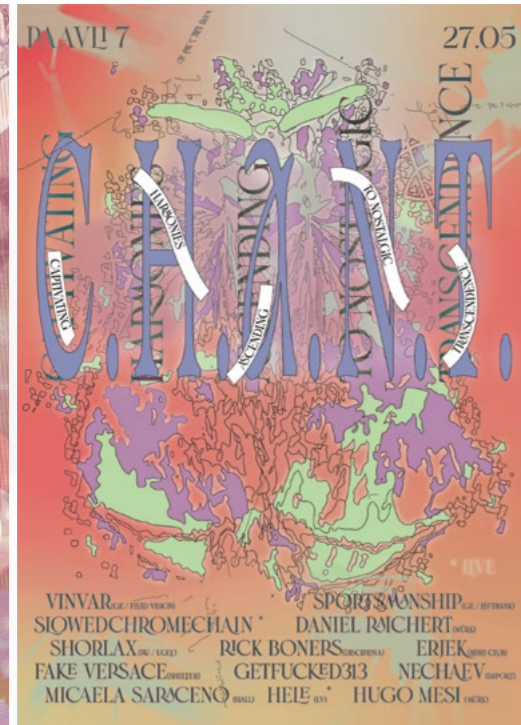
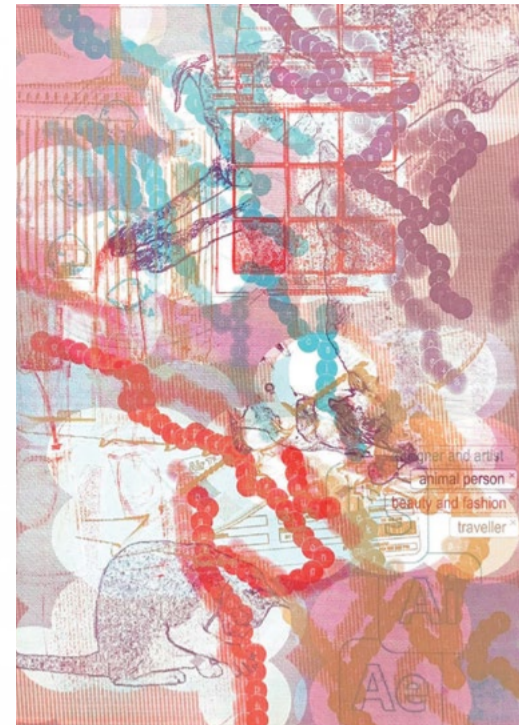

Lisainfo

1-4

5-8

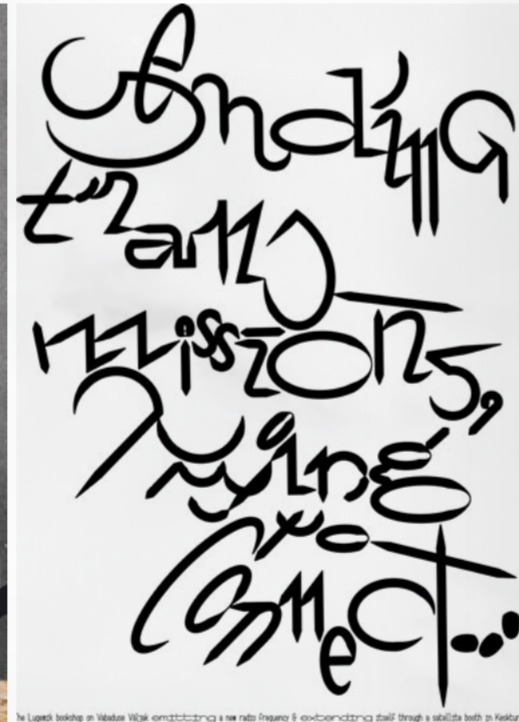
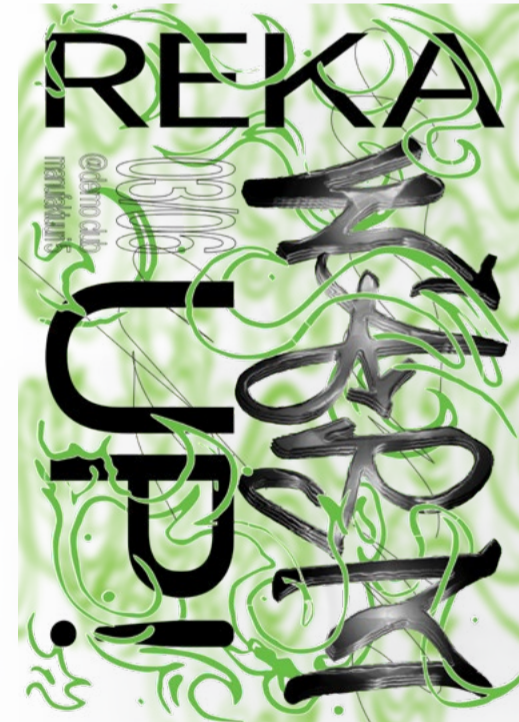
9-12

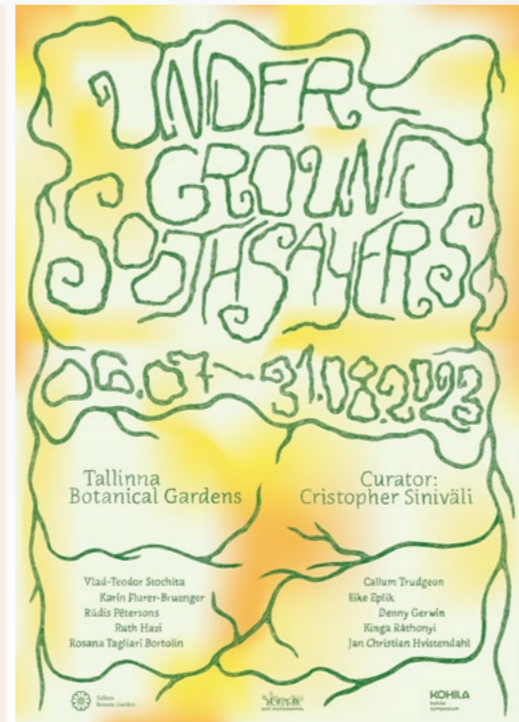
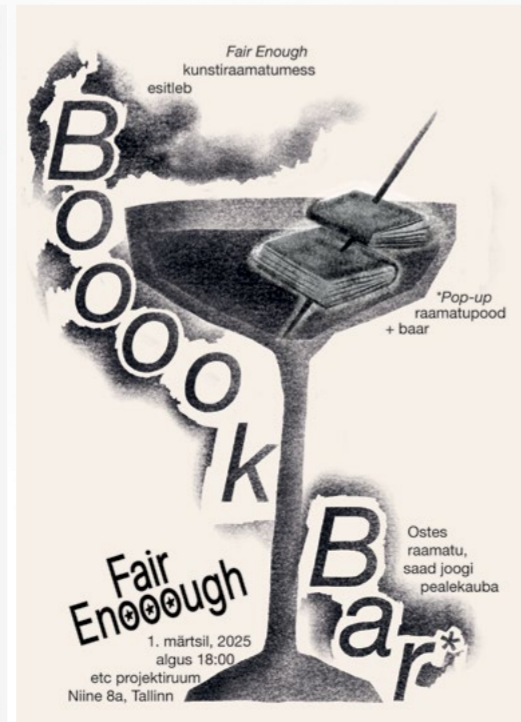
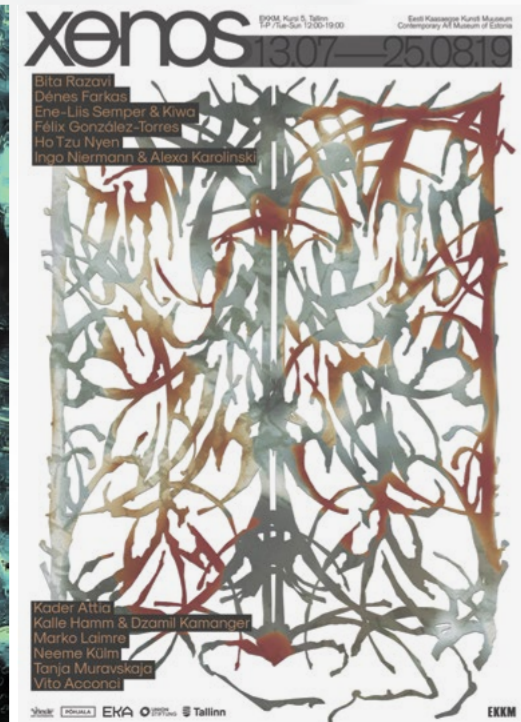
13-16

17-20

21-24

25-28

deka

